

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

(62)

01

95

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

JAWNE

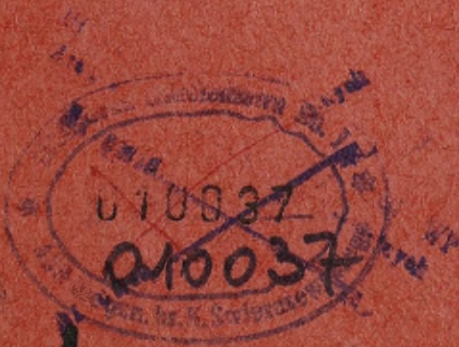
~~_____~~

~~_____~~

Egz. Nr 1

ppłk dypl. Franciszek JANUSZEWSKI

**ZASADY WYKORZYSTANIA DESANTÓW
POWIETRZNYCH W OPERACJACH ZACZEPNYCH**
(Skrypt)

41336
BIBLIOTEKA NAUKOWA AGG WP
Archiwum Biura Operacji Specjalnych
Wzrost _____

WARSZAWA

CZERWIEC

1967

(62)

61

90

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

JAWNE

~~XXXXXXXXXX~~

~~XXXXXXXXXX~~

Egz. Nr 1

ppłk dypl. Franciszek JANUSZEWSKI

**ZASADY WYKORZYSTANIA DESANTÓW
POWIETRZNYCH W OPERACJACH ZACZEPNYCH**
(Skrypt)

U 10037
010037

41336
BIBLIOTEKA NAUKOWA ASB WP
Archiwum Biura Historii Specjalnych
Biblioteczka

WARSZAWA

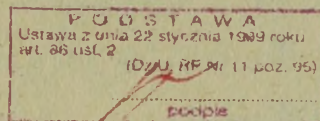
CZERWIEC

1967

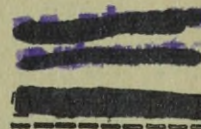
A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im.gen.broni K.Swierczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OGOLNEJ I SZTUKI OPERACYJNEJ

JAWNE

ZATWIERDZAM
SZEFA KATEDRY
TAKTYKI OGOLNEJ I SZTUKI OPERAC.

egz.nr....

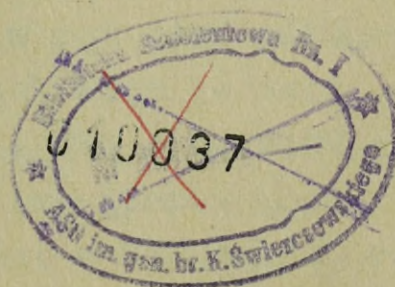
1

płk dr Kazimierz NOŻKO

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

ppłk dypl. Franciszek JANUSZEWSKI

ZASADY WYKORZYSTANIA DESANTOW POWIETRZNYCH W OPERACJACH
ZACZEPNYCH
/skrypt/

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Szkoły Oficerskiej Specjalnych
Nr ewid

41336

WARSZAWA

czerwiec

1967 r.

TRESC

Wstęp.

- I. Rozwój wojsk powietrzno desantowych i poglądów na ich użycie.
- II. Organizacja i wyposażenie DPD oraz środki zapewniające ~~przerzut~~ przerzut desantów powietrznych.
- III. Pojęcia ogólne.
- IV. Rola desantów powietrznych i wojsk powietrzno-desantowych we współczesnych operacjach zaczepnych.
- V. Zadania wykonywane przez desanty powietrzne w operacjach zaczepnych.
- VI. Ogólne zasady planowania powietrznych desantów operacyjnych i taktycznych.
- VIII. Zasady współdziałania wojsk powietrzno-desantowych z innymi rodzajami wojsk i sił zbrojnych.
- VIII. Dowodzenie desantami powietrznymi.

ZAKOŃCZENIE.

Załączniki:

- nr 1 - Schemat rejonów wyjściowych i rejonów lądowania oraz odległości i głębokości lądowania desantów powietrznych.
- nr 2 - Działanie DPD w celu opanowania ważnego rejonu i rozbicia zgrupowania przeciwnika obezwładnionego uderzeniami jądrowymi /szkic nr 1/.
- nr 3 - Działanie bpd w celu zniszczenia składu amunicji specjalnej npla /szkic nr 2/.
- nr 4 - Działanie DPD w celu zabezpieczenia forsowania przeszkody wodnej przez nacierające wojska /szkic nr 3/.
- nr 5 - Obrona DPD w celu zapewnienia warunków forsowania przeszkody wodnej z marszu przez nacierające wojska /szkic nr 4/.
- nr 6 - Działanie DPD w celu zabezpieczenia lądowania desantu morskiego /szkic nr 5/.
- nr 7 - Działanie bpd w celu obezwładnienia /zniszczenia lotniska npla /szkic nr 6/.
- nr 8 - Plan użycia desantów powietrznych w operacji zaczepnej Frontu.
- nr 9 - Wykaz literatury o desantach powietrznych.

W S T E P.

Wprowadzenie na współczesne pole walki broni masowego rażenia niewspółmiernie zwiększyło możliwości ogniowego oddziaływania na nieprzyjaciela nie tylko na całą głębokość ugrupowania, lecz także na jego zaplecze. Należy liczyć się z tym, że główny wysiłek ogniowego oddziaływania obu walczących stron będzie skierowany przede wszystkim na głębokie tyły i zaplecze w celu ich dezorganizacji oraz wywołania tam chaosu i paniki. Dla spotęgowania niszczącej siły ognia, a jednocześnie szybkiego wykorzystania jego skutków, niezbędne jest jak najszybsze wyjście wojsk lądowych w rejonny wykonanych uderzeń jądrowych celem ostatecznego rozbitcia nieprzyjaciela i opanowania zajmowanego przez niego terytorium.

Dążenie do szybkiego wykorzystania skutków ognia w ogóle, a uderzeń jądrowych w szczególności stwarza konieczność zwiększenia tempa działań bojowych wojsk lądowych. Stąd też wszyscy teoretycy wojskowi stwierdzają, że współczesną operację zaczepną powinno m.in. cechować wysokie tempo, którego zapewnienie możliwe jest przez zwiększenie ogólnej ruchliwości wojsk lądowych. Ruchliwość tę można osiągnąć w dwojaki sposób: bądź przez zwiększenie ich ruchliwości naziemnej /szybsze samochody, transportery opancerzone, czołgi itd./, bądź też przez nadanie im ruchliwości powietrznej /samoloty transportowe, śmigłowce/.

O ile zwiększenie ruchliwości naziemnej wojsk lądowych - ze względu na prawa fizyczne - możliwe jest tylko do pewnej granicy, o tyle nadawanie im ruchliwości powietrznej posiada znacznie szersze perspektywy rozwojowe.

Nadanie wojskom lądowym ruchliwości powietrznej umożliwia wykorzystanie do działań bojowych "trzeciego wymiaru", a tym samym stosowanie szerokiego manewru pionowego. Ruchliwość powietrzną wojskom lądowym można nadawać przydzielając im samoloty transportowe i śmigłowce w celu stosowania przede wszystkim desantów powietrznych, a tylko w wyjątkowych okolicznościach - do celów materialowego zaopatrywania, bądź też przerzutu wojsk na zajętych przez siebie terytorium. Rozszerzając pojęcie

"ruchliwość powietrzna wojsk lądowych", można stwierdzić, że będzie się ona wyrażała w stosowaniu desantów powietrznych i ich odmiany - kawalerii powietrznej, a w przyszłości także prowadzeniem działań kinestetycznych.

W niniejszym skrypcie rozpatrywany będzie tylko jeden aspekt ruchliwości powietrznej wojsk lądowych - desanty powietrzne. Pominięte, natomiast zostaną zagadnienia zaopatrywania materiałowego drogą powietrzną, przerzutu wojsk przy wykorzystaniu transportu powietrznego, problem kawalerii powietrznej oraz działania kinestetyczne jako zagadnienia stanowiące odrębne tematy.

Ze względu na to, że jako desanty powietrzny najczęściej będą występowały wojska powietrznodesantowe, celowo jest zapoznać się chociażby w skrócie z ich historią, rozwojem poglądów na użycie tych wojsk oraz pojęciami ogólnymi, występującymi przy rozpatrywaniu problemu desantów powietrznych.

I. ROZWOJ WOJSK POWIETRZNO-DESANTOWYCH I POGŁADÓW NA ICH UŻYCIE

Skonstruowanie samolotu i spadochronu umożliwiło lądowanie uzbrojonych żołnierzy na tyłach przeciwnika w celu prowadzenia tam walki. Już w czasie I wojny światowej używano pojedynczych samolotów do wysadzenia na terenie przeciwnika żołnierzy dla wykonywania zadań dywersyjnych i rozpoznawczych.^{1/} Tego rodzaju akcje nie nosiły jeszcze nazwy desantu powietrznego. Niemniej jednak już wówczas rozpatrywano zagadnienie przerzutu na tyły nieprzyjaciela dużej ilości żołnierzy dla prowadzenia działań bojowych.^{2/} Niski stopień rozwoju ówczesnego lotnictwa hamował rozwój myśli o przerzutach na tyły przeciwnika większej ilości uzbrojonych żołnierzy. Jednak sama koncepcja tworzenia nowego rodzaju wojsk, tj. wojsk powietrzno-desantowych nie została zaniechana i w dalszym ciągu kontynuowano doświadczenia w tym kierunku.

Wzrost zainteresowania wojskami powietrzno-desantowymi obserwujemy w okresie poprzedzającym wybuch drugiej wojny światowej. Przed jej rozpoczęciem w siłach zbrojnych poszczególnych państw istniały już zorganizowane pododdziały i oddziały powietrzno-desantowe oraz określone poglądy na ich użycie na polu walki. Idea tworzenia wojsk powietrzno-desantowych rozwijała się wraz z rozwojem lotnictwa transportowego oraz sprzętu desantowego /spadochrony, zasobniki/ umożliwiających przerzut na tyły przeciwnika nie tylko ludzi, lecz także ich sprzętu bojowego i wyposażenia.

1/ G.P. Sofranow "Wozdusznyje diesanty" Wyd. MO ZSRR Moskwa - 1962 r. str.5-6.

2/ W okresie I wojny światowej gen. Mitchel proponował aby wiosną 1919 r. 10-15 osobowymi samolotami przerzucić większą ilość żołnierzy uzbrojonych w broń indywidualną i maszynową na tyły obrony niemieckiej dla prowadzenia tam działań bojowych. Koncepcja ta została zatwierdzona, lecz zawieszenie broni uniemożliwiło jej realizację.

Potrzebę zorganizowania wojsk powietrzno-desantowych pierwszy dostrzegł Związek Radziecki, a następnie Niemcy. W latach 1930-31 w czasie manewrów w ZSRR dokonano udanych prób zrzutu całych pododdziałów. Początkowo nowo powstałe oddziały przeznaczone były do działań o charakterze dywersyjno-rozpoznawczych. Wkrótce jednak pojawiają się większe jednostki desantowe zdolne już do wykonywania poważniejszych zadań. W kijowskich i białoruskich manewrach w 1935 r. wzięło udział 3000 spadochroniarzy oraz desant szybowcowy w składzie 8200 ludzi. W latach następnych podczas ćwiczeń zrzucono znacznie większe ilości ludzi i sprzętu ciężkiego z zadaniem opanowywania lotnisk i wzhraniania podejścia odwodów przeciwnika.

Przytoczone przykłady świadczą, że zagadnienie desantu powietrznego było w Armii Radzieckiej opanowane pod względem wyszkoleniowym i technicznym już w początkowym okresie rozwoju wojsk powietrznodesantowych. Do wybuchu II wojny światowej Związek Radziecki posiadał pięć kurpusów powietrzno-desantowych o składzie brygadowym.

W Niemczech rozwój wojsk powietrzno-desantowych datuje się od roku 1935. Pierwszy batalion spadochronowy powstaje już w 1936 r., a w 1937 powstaje pułk powietrzno-desantowy. Jeden z batalionów tego pułku opanowuje w czasie aneksji Austrii lotnisko wojskowe w Wagram.

Przed wybuchem II wojny światowej Niemcy hitlerowskie dysponowały trzema pułkami wojsk powietrzno-desantowych, które w styczniu 1939 r. zorganizowane zostały w 7 dywizję powietrzną pod dowództwem gen. Studenta.

W Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii do 1940 roku były jedynie doświadczalne kompanie spadochronowe, na których bazie prowadzono eksperymenty doświadczalne.

Rozwój spadochroniarstwa wojskowego w Polsce przypada także na lata trzydzieste. W 1936 r. w Szkole Podchorążych Piechoty w Ostrowi Mazowieckiej rozpoczęto szkolenie

3/ G.P. Safranow: Wozdusznyje diesanty wo wtoroj mirowoj wojnie. Wyd. MO ZSRR, Moskwa 1962 r. str.7 i 119.

na specjalnym kursie spadochronowym. Końcowym fragmentem tego kursu było wykonanie niedużego desantu powietrznego na placu ćwiczeń. W sierpniu 1938 r. na manewrach pod Łuckiem zostały przeprowadzone pierwsze ćwiczenia spadochronowe. W początkach 1939 r. powstaje w Bydgoszczy Wojskowa Szkoła Spadochronowa, w której szkolono skoczków i instruktorów spadochronowych, a także rozpoczęto doświadczenia w zrzutach na spadochronach uzbrojenia zespołowego.

II wojna światowa przebiega pod znakiem szybkiego rozwoju transportu powietrznego co z kolei umożliwia szybszy rozwój ^{wojsk}powietrznodesantowych. Stopniowo zdobywane doświadczenia na polach bitew różnych frontów kształtują poglądy na użycie tych wojsk, określają ich organizację i uzbrojenie.

Skala zadań typowych, wyznaczanych wojskom powietrznodesantowych w okresie tym była dość duża. Niemieckie wojska powietrznodesantowe w kampanii wrześniowej w Polsce działały małymi grupami z zadaniem wykonywania napadów dywersyjnych oraz siania paniki wśród ludności cywilnej i wojska. W toku II wojny światowej działały one już całymi oddziałami i związkami taktycznymi; np. w 1940 r. dla opanowania fortu Eben Emael w Belgii, czy w 1941 r. na Krecie.

Spadochroniarze radzieccy byli wysadzeni niewielkimi grupami dla dezorganizacji systemu dowodzenia i zaopatrywania wojsk hitlerowskich oraz brygadami, a także większymi zgrupowaniami w celu odciążenia wojsk przeciwnika od frontu oraz ułatwienia forsowania rzek przez wojska własne; np. w 1942 r. w rejonie pld zach Wiaźma, czy w 1943 r. w rejonie przyczółka bateryińskiego.

W latach 1943-1945 następuje szybki rozwój wojsk powietrznodesantowych w Anglii i Stanach Zjednoczonych. Wojska te zorganizowane w dywizje, korpusy a nawet armie powietrznodesantowe biorą udział w operacjach w Normandii, Holandii oraz przy forsowaniu Renu.

Desanty powietrzne wykonywały ważne zadania operacyjne i operacyjno-strategiczne, a działaniami swoimi wywierały istotny wpływ na przebieg oraz wyniki wielu operacji okresu drugiej wojny światowej.

Osiągnięcia i znaczenie operacji powietrznodesantowych prowadzonych przez poszczególne armie w czasie drugiej wojny światowej są dość powszechnie znane i nie wymagają dodatkowego omówienia.^{4/}

Pobieżne przedstawienie rozwoju oraz działań wojsk powietrznodesantowych i różnorodność zadań wykonywanych przez nie w poszczególnych operacjach II wojny światowej wykazują, że zdobyły one poczesne miejsce wśród innych rodzajów wojsk wszystkich państw. Doświadczenia wojenne przyczyniły się do rozmachu organizacyjnego i szkoleniowego wojsk powietrznodesantowych i obecnie prawie wszystkie większe państwa posiadają oraz utrzymują je w stałej gotowości bojowej.

Doświadczenia II wojny światowej i niektórych wojen lokalnych ostatniego piętnastolecia, współczesne środki walki, a także rozwój sztuki wojennej potwierdziły duże znaczenie wojsk powietrznodesantowych oraz przyczyniły się do dalszego ich rozwoju. Współcześnie takie państwa, jak: ZSRR czy USA posiadają po kilka dywizji powietrznodesantowych. Mniejsze państwa posiadają dywizje bądź brygady czy pułki powietrznodesantowe.

Współczesne doświadczenia oraz rozwój środków rażenia i środków transportu powietrznego w całej rozciągłości potwierdzają wzrastające znaczenie desantów powietrznych w operacjach zaczepnych. Posiadając możliwość szybkiego i głębokiego przenikania w ugrupowanie przeciwnika, desanty powietrzne stają się ważnym środkiem osiągnięcia w krótkim czasie rozstrzygających celów operacji zaczepnej i rozwijania ciągłego natarcia w szybkim tempie.

4/ Historia rozwoju wojsk powietrznodesantowych oraz ich użycia w operacjach okresu II wojny światowej są dość szczegółowo przedstawione w książce T. Wołoszczuka pt. "Okrażenie w trzecim wymiarze". Wyd. MON, W-wa 1962 r. oraz G.P.Sofranowa /Wozdusnyje diesanty wo wtoroj mirowoj wojnie". Wyd. MO ZSRR, Moskwa 1962 r.

II. ORGANIZACJA I WYPOSAŻENIE DPD ORAZ ŚRODKI ZAPEWNIAJĄCE PRZERZUT DESANTÓW POWIETRZNYCH

Organizacja wojsk powietrznodesantowych w procesie ich rozwoju przechodziła różne próby. Doszło do tego, że pod koniec II wojny światowej organizowane były korpusy i armie powietrznodesantowe. Po zakończeniu II wojny światowej, w wyniku doświadczeń zdobytych w trakcie wielokrotnych ćwiczeń wojsk powietrznodesantowych przyjęła się prawie we wszystkich państwach zasadnicza ich organizacja w postaci dywizji powietrznodesantowej /DPD/. Należy jednak zaznaczyć, że w poszczególnych armiach skład DPD jest różnorodny.

Dywizja powietrznodesantowa ze względu na swój skład oraz charakter wykonywanych zadań jest ogólnowojskowym związkiem taktyczno-operacyjnym wojsk powietrznodesantowych.

W Polsce od 1957 r. istnieje również dywizja powietrznodesantowa w składzie: cztery bpd /w tym jeden szkolny/, dywizjon artylerii mieszanej, dywizjon artylerii pancerniej ASU-85, batalion zaopatrzenia i remontu, samodzielne kompanie: rozpoznawcza, łączności, saperów, obrony przeciwchemicznej, medyczna i obsługi sztabu oraz bateria PKM-2.

DPD zazwyczaj powinna występować w pełnym składzie. W niektórych wypadkach z jej składu mogą być wydzielane oddziały i pododdziały powietrznodesantowe dla wykonania samodzielnych zadań.

Batalion powietrznodesantowy jest ogólnowojskowym oddziałem taktycznym wojsk powietrznodesantowych. Składa się z trzech kompanii szturmowych, baterii dział bo 82 mm oraz samodzielnych plutonów: łączności, saperów, medycznego i transportowo-gospodarczego. Ogółem bpd posiada: około 520 ludzi, 15 dział bo 82 mm, 9 moździerzy 82 mm oraz około 50 różnych pojazdów mechanicznych. Batalion desantuje i działa na tyłach przeciwnika z reguły w składzie dywizji. W niektórych wypadkach może być użyty samodzielnie.

Kompania szturmowa jest pododdziałem taktycznym i składa się z trzech plutonów szturmowych oraz plutonu wsparcia /3 działa bo 82 mm i 3 moździerze 82 mm/. Kompania z zasady działa w ramach batalionu.

Dywizjon artylerii mieszanej składa się z dwóch baterii wyrzutni raketowych WP-8 /12/, dwóch baterii moździerzy 120 mm /12/, dwóch baterii PPK /12/ i innych pododdziałów. W walce dywizjon z zasady rozdziela się bateriami do bpd. Część dywizjonu /szczególnie baterie WP-8/ może pozostać w dyspozycji dowódcy dywizji z przeznaczeniem do ingerowania ogniem na zagrożonych kierunkach. Nie mniej jak jedną baterię PPK wykorzystuje się wspólnie z dywizjonem artylerii pancernej.

Dywizjon artylerii pancernej posiada 18 dział pancernych ASU-85 /trzy baterie po 6 dział/. Dywizjon wykorzystuje się na kierunku głównego zagrożenia przez czołgi nieprzyjaciela. Część dywizjonu może być przydzielona batalionom, a część pozostaje jako odwód ppanc dywizji. W wielu wypadkach dywizjon w całości może być wykorzystany do wsparcia oddziałów wykonujących uderzenia na tyły podchodzących kolumn nieprzyjaciela.

Kompania rozpoznawcza posiada trzy plutony rozpoznawcze wyposażone w motocykle i samochody GAZ-69 oraz drużynę gospodarczą. Kompania z zasady prowadzi rozpoznanie grupami w sile drużyna - pluton na najbardziej prawdopodobnych kierunkach przeciwdziałania nieprzyjaciela.

Kompania saperów składa się z dwóch plutonów minowania i niszczeń, plutonu płetwonurków oraz plutonu technicznego. Plutony minowania i niszczeń najczęściej przydziela się do batalionów na najbardziej zagrożonych kierunkach, a pozostałe są w odwodzie dywizji dla wykonywania zadań specjalnych wynikających w toku walki.

Kompania obrony przeciwchemicznej składa się z plutonu rozpoznania skażeń i plutonu zabiegów specjalnych. Zadaniem kompanii jest zabezpieczenie dywizji pod względem OPChem.

Bateria PKM posiada 9 PKM-2 /trzy plutony pod 3 PKM-2/ i używana jest do osłony SD dywizji oraz SO artylerii. Może ona zwalczać również cele naziemne, np. samochody i transportery opancerzone.

Kompania łączności zapewnia łączność dowództwa i sztabu dywizji z przełożonym oraz podległymi oddziałami i pododdziałami.

Batalion zaopatrywania i remontu składa się z pododdziałów transportowych i remontowych oraz składów dywizyjnych. Zaspokaja on potrzeby dywizji w zakresie zaopatrzenia i remontu. Część pododdziałów batalionu posiadając ciągniki GAZ-69 desantuje w rejonie lądowania dywizji i zaspokaja najniezbędniejsze potrzeby w zakresie zaopatrzenia materiałowego w walce. Zasadnicza część batalionu przegrupowuje się do rejonu lądowania rzutem kołowym, dowoząc dywizji nowe zaopatrzenie materiałowo-techniczne.

Ogółem dywizja posiada:

- około 3500 ludzi;
- 57 dział 82 mm;
- 30 moździerzy 82 mm;
- 12 moździerzy 120 mm;
- 12 wyrzutni raketowych WP-8;
- 12 wyrzutni PPK;
- 9 PKM-2;
- 18 dział pancernych SU-85;
- 15 motocykli M-72;
- około 400 samochodów różnych typów.

W latach następnych przewiduje się dalszą rozbudowę i przebrojenie istniejącej DPD.

Zasadniczym sposobem desantowania DPD jest zrzut na spadochronach. Jednak ze względu na to, że dotychczas część sprzętu bojowego /działa pancerne SU-85 i PPK/ nie może jeszcze być zrzucana na spadochronach, dywizja w pełnym składzie desantuje w sposób kombinowany, spadochronowo-samolotowy. Do jej desantowania potrzeba około 200 samolotów AN-12.

W tym miejscu należy zaznaczyć, że Polska nie posiada takiej ilości lotnictwa transportowego, jednak będąc uczestnikiem Układu Warszawskiego, możemy liczyć na okresowy przydział takiej lub podobnej ilości samolotów. Potwierdzają to ćwiczenia przeprowadzone w październiku 1965 r. i maju 1966 r.

Wprowadzenie do wyposażenia nowego samolotu transportowego AN-22, nadającego się do przerzutu wszelkiego rodzaju uzbrojenia i wyposażenia ogólnowojskowych związków wojsk lądowych, pozwoli włączyć w skład wojsk powietrzno-desantowych jeszcze silniejsze uzbrojenie i sprzęt bojowy, w tej liczbie również środki raketowo-jądrowe i czołgi.

Środki zapewniające przerzut desantów powietrznych

A. Samoloty transportowe i śmigłowce.

Zasadniczymi środkami transportu powietrznego przy organizacji przerzutu desantów powietrznych są obecnie samoloty transportowe AN-12, Il-14 i Li-2 oraz śmigłowce Mi-4, Mi-6 i W-8. Samoloty transportowe służą do przerzutu desantów spadochronowych i kombinowanych, natomiast śmigłowce z zasady wykorzystuje się do przerzutu powietrznych desantów taktycznych wykonywanych przez wojska zmechanizowane oraz pododdziały desantu morskiego. Ogólne dane taktyczno-techniczne omawianych samolotów i śmigłowców przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1

Typ	AN-12	Mi-6	W-8	Mi-4	Uwagi
Nazwa danych					
1	2	3	4	5	6
Załoga	7	4-5	3	3	
Prędkość przelotowa /km/godz/	280-500	230-270	200	130-150	
Pułap /m/	11000	5500	4900	550	
Taktyczny promień działania bez dodatkowych zbiorników/km/ przy średnim obciążeniu	700	500	450	350	Taktyczny promień działania = 1/3 zasięgu technicznego
Długość kabiny bagażowej /m/	13,5	11,25	5,15	4,5	

1	2	3	4	5	6
Szerokość kabiny bagażowej /m/	3,0-3,5	2,48	2,08	1,78	
Wysokość kabiny bagażowej /m/	2,4-2,6	2,65	1,8	1,8	
Szerokość drzwi bagażowych /m/	2,6-2,95	2,52	2,08	1,78	
Wysokość drzwi bagażowych /m/	-	2,65	1,8	1,58	
Wymiary pasa startowego /m/	1300x30				Przystosowany do startu i lądowania na lotnisku trawias-tym
Srednica wirnika /m/	-	35,0	21,0	21,0	
Długotrwałość lotu /godz, min/	6,15	2,30	3,35	ok. 3,0	
Maksymalny ładunek użytkowy /kG/	105 ludzi lub 16000 kG	60-70 ludzi lub 12000 kG	23 ludzi lub 3000kG	12 ludzi lub 1600kG	8/

Warianty załadowania omawianych środków transportu powietrznego przedstawiają poniższe tabele:

a/ Warianty załadowania samolotu AN-12 przy lądowaniu desantu /przy dopuszczalnym ładunku 8-9 t./:

8/ Szczegółowe dane taktyczno-techniczne zawiera "Informator lotno-techniczny" cz.I. str.18-24. Wyd. ASG, nr bibl.szkol. 07016.

Tabela 2

Lp	Wyszczególnienie ładunku	Ciężar ładunku	Uwagi
1	2	3	4
1	90 żołnierzy z pełnym osobistym wyposażeniem	ok. 9 t.	Przeciętny ciężar żołnierza z wyposażeniem osobistym 100 kg
2	2 PKM-2 = 1300 kg 2 ciągniki GAZ-69 = 3070 " 20 ludzi = 2000 " 1 jo amunicji do 2 PKM-2 = 1340 "	7710 kg	
3	2 wyrzutnie WP-8 = 3600 kg 2 ciągniki GAZ-69 = 3070 kg 14 ludzi = 1400 "	8070 kg	
4	2 moździerze 120mm = 564 kg 2 ciągniki GAZ-66 = 4600 " 0,5 jo amunicji ^x = 1800 " 10 ludzi = 1000 "	7964 kg	x/ do dwóch moździerzy 120 mm
5	1 BTR-152 = 6700 kg 13 ludzi = 1300 "	8000 kg	
6	2 samochody GAZ-63 = 6400 kg 16 ludzi = 1600 "	8000 kg	

b/ Wariant załadowania samolotu AN-12 przy zrzucie ludzi i ładunków na spadochronach:

Tabela 3

lp	Wyszczególnienie ładunku	Ciężar ładunku	Uwagi
1	60 spadochroniarzy	6000 kg	
2	1 wyrzutnia WP-8 = 1800 kg 1 ciągnik GAZ-69 = 1535 " 0,25 jo amunicji do WP-8 = 1100 " 16 spadochroniarzy = 1600 " 2 platformy desantowe P-127 = 1420 "	7455 kg	
3	2 moździerze 120mm = 1110 kg 2 ciągniki GAZ-66 = 4600 kg 2 platformy desantowe P-127 = 1420 " 0,25 jo amun.do 2 moźdz.120 mm = 900 " 16 spadochroniarzy = 1600 "	9630 kg	

1	2	3	4	5
4	2 samochody GAZ-69 2 platformy desant. P-127 amunicja w skrzy- nkach /na P-127/ 16 spadochroniarzy	= 3070 kg = 1420 " = 1000 " = 1600 "	7070 kg	na każdą P-127 oprócz za- ładowanego sprzętu można doła- dować ok. 500 kg amunicji.
5	16 zasobników PSS-500 16 spadochroniarzy	= 8000 kg = 1600 "	9600 kg	

Uwaga: może być znacznie większa ilość podobnych wariantów załadowania samolotu AN-12 przy zrzucie spadochronowym.

c/ Przykładowe warianty załadowania śmigłowca Mi-6

Tabela 4

lp	Wyszczególnienie ładunku	Ilość jednostek	Ciężar /kg/
1	2	3	4
1	Desant osobowy z uzbrojeniem indywidualnym i lekkim zespołowym	60	6000
2	Transporter opancerzony BTR-152	1	8600
	ludzie	16	1600
			10200
3	Samochody GAZ-63	2	6400
	ludzie	12	1200
			7600
4	Samochód ciężarowy Star 6x6	1	5320
	ludzie	21	2100
			7420
5	haubica 122 mm	1	2450
	ciągnik Star 6 x 6	1	5320
	amunicja /jo/	1	2800
	ludzie z obsługi	7	700
			11270
6	armata ppanc 85 mm	1	1725
	ciągnik GAZ-63	1	3200
	amunicja /jo/	1	2000
	ludzie	18	1800
			8725

d/ Przykładowe warianty załadowania śmigłowca W-8

Tabela 5

lp	Wyszczególnienie ładunku	Ilość jednostek	Ciężar /kg/
1	Desant osobowy z uzbrojeniem indywidualnym i lekkim zespołowym	23	2300
2	Działo bezodrzutowe 82 mm	1	86
	amunicja /jo/3	1	1400
	ludzie	8	800
			<u>2286</u>
3	Moździerz 120 mm	1	555
	amunicja /jo/	0,5	900
	ludzie	8	800
			<u>2255</u>
4	Ciągnik GAZ-69	1	1535
	amunicja /jo/	0,25	450
	ludzie	3	300
			<u>2285</u>

e/ Przykładowe warianty załadowania śmigłowca Mi-4 podane są w "Instrukcji o użyciu, działaniu i szkoleniu taktycznych desantów powietrznych na śmigłowcach", str.20- Wyd. MON, nr bibl.nauk. 08603.

B. Tara desantowa do zrzucania ładunków na spadochronach

Do zrzucania ładunków na spadochronach lub przy użyciu raketowych silników hamujących w dywizji powietrznodesantowej używany może być następujący sprzęt desantowy:

a/ Platforma desantowa P-127 - do zrzutu sprzętu ciężkiego typu ciągnik GAZ-69, moździerz 120 mm, wyrzutnia raketowa WP-8 itp. Platformę tę zrzuca się z samolotu przy użyciu systemu 2,3 lub 4 spadochronów, każdy o powierzchni 760 m². W samolocie AN-12 mieszczą się dwie tego typu platformy desantowe.

b/ Platforma PGS-500 - wykonana jest z płyt drewnianych o wymiarach 1,45 x 1,2 m, zrzucana na spadochronie o powierzchni 55 m². Platforma służy do zrzutu środków materiałowych w opakowaniu fabrycznym o wadze do 500 kg. W samolocie AN-12 mieści się 16 tego rodzaju platform.

- c/ Zasobnik P-101 służy do zrzutu moździerzy i dział bezodrzutowych 82 mm lub innego sprzętu odpowiadającego jego wymiarom oraz wadze 140 kg. Zasobnik zbudowany jest z blachy stalowej w formie prostopadłościanu o wymiarach 1360 x 468 mm x 460 mm. Zrzutu zasobnika dokonuje się na spadochronie o powierzchni 55 m². W samolocie AN-12 mieszczą się 32 tego rodzaju zasobniki.
- d/ Zasobnik GK-30 wykonany jest z dzianiny i służy do zrzutu radiostacji typu R-105 lub innego sprzętu o podobnych wymiarach.
- e/ Zasobnik osobisty skoczka wykonany jest z brezentu i służy do pomieszczenia wyposażenia osobistego skoczka oraz dodatkowej amunicji i żywności.

III. POJECIA OGOLNE

Zasadnicze pojęcia i terminy występujące przy rozpatrywaniu problemu desantów powietrznych formułuje się w następująco:

1. Działania powietrznodesantowe oznaczają formę działań bojowych i obejmują: załadowanie wydzielonych w tym celu wojsk, wyposażenia bojowego i sprzętu technicznego na samoloty lub śmigłowce, przerzut na tyły nieprzyjaciela oraz lądowanie w określonym rejonie i prowadzenie działań dla wykonania zadania bojowego.
2. Desantem powietrznym nazywany pododdziały, oddziały lub związki taktyczne przerzucone drogą powietrzną w rejon lub obszar zajmowany i kontrolowany przez nieprzyjaciela, zdolne do prowadzenia tam określonych zadań bojowych.

W zależności od celu, stawianych zadań, ilości desantowanych sił oraz głębokości lądowania i prowadzenia działań bojowych desanty powietrzne dzielimy na:

- strategiczne desanty powietrzne;
- operacyjne desanty powietrzne;
- taktyczne desanty powietrzne;
- specjalne desanty powietrzne.

Strategiczny desant powietrzny^{5/} to taki desant, którego działanie ma zasadniczy wpływ na przebieg całej ofensywy, prowadzonej na określonym teatrze działań wojennych. Desant o takiej skali może działać na głównym kierunku strategicznym, w interesach grupy Frontów lub też samodzielnie, w ramach odrębnej operacji powietrznodesantowej. Strategiczny desant powietrzny możliwy jest do wykonania siłami głównych mocarstw lub koalicji militarnych w warunkach użycia broni jądrowej. Skład takiego desantu może stanowić kilka powietrznodesantowych i ogólnowojskowych związków taktycznych, a głębokość desantowania może wynosić do 1000 km od linii starcia wojsk. W warunkach nie stosowania broni masowego rażenia i przy współczesnych środkach obrony przeciw-

5/ Określenie to przyjęto z rozprawy doktorskiej gen.bryg. dra T. Pióra - str. 35, nr bibl.szkoł. ASG 08052.

lotniczej, wykonanie desantu powietrznego w takiej skali jest raczej mało prawdopodobne.

Operacyjny desant powietrzny stosuje się w składzie nie mniejszym jak dywizji powietrznodesantowej. Desant taki najczęściej będzie częścią składową frontowej operacji zaczepnej a jego głównym celem będzie:

a/ w warunkach stosowania broni masowego rażenia

- natychmiastowe wykorzystanie skutków zmasowanych uderzeń jądrowych i wykonania samodzielnych zadań taktyczno-operacyjnych przyspieszających osiągnięcie głównego celu frontowej operacji zaczepnej.

b/ W warunkach niestosowania broni masowego rażenia

- izolacja pola walki przed podejściem odwodów przeciwnika;
- poprzez opanowanie i utrzymanie ważnych rubieży lub rejonów zwiększenia tempa frontowej operacji zaczepnej.

W niektórych wypadkach desant operacyjny może być wykonany w interesach armijnej operacji zaczepnej, zwłaszcza gdy od wykonania zadania przez daną armię zależeć będzie osiągnięcie głównego celu operacji frontowej. Zasadniczym trzonem operacyjnego desantu powietrznego są wojska powietrznodesantowe, niemniej jednak mogą w nim brać udział inne rodzaje wojsk, lądując w samolotach /śmigłowcach/ na lotniska /lądowiska/ opanowane uprzednio przez oddziały spadochronowe.

Głębokość desantowania uzależniona jest od celu, składu oraz możliwości bojowych desantu, jak również możliwości wsparcia jego działań, szczególnie bronią masowego rażenia. W zależności od sytuacji operacyjnej, głębokość ta może wynosić 120-200 km bez użycia broni jądrowej i około 200-300 w warunkach stosowania broni jądrowej. Natomiast działania bojowe na tyłach nieprzyjaciela mogą trwać 2-3 dni.

Desant operacyjny przez dłuższy okres czasu prowadzi działania bojowe na tyłach nieprzyjaciela tylko we współdziałaniu operacyjnym z wojskami nacierającymi od czoła. Dopiero po zbliżeniu się tych wojsk do rejonu działań desantu realizowane jest współdziałanie taktyczne i ogniowe. Inaczej może to przedstawiać się na nadmorskim

kierunku operacyjnym, kiedy to operacyjny desant powietrzny działający na korzyść Marynarki Wojennej lub desantu morskigo może natychmiast po desantowaniu współdziałać taktycznie i ogniowo z tymi wojskami.

Po otrzymaniu przydziału lotnictwa transportowego zasadniczym szczeblem dowodzenia planującym wykonanie operacyjnego desantu powietrznego będzie Front posiadający w swoim składzie armię lotniczą /AL/. W wyjątkowych wypadkach organizatorem desantu operacyjnego może być armia lub doraźnie zorganizowana "Grupa Operacyjna".

Taktyczny desant powietrzny może występować w sile od wzmocnionej kompanii do wzmocnionego batalionu, a w niektórych wypadkach - i pułku zmechanizowanego lub batalionu powietrznodesantowego. Jeżeli taktyczny desant powietrzny wykonywany jest na śmigłowcach wówczas skład jego wyznaczony jest z pułków drugorzutowych DZ lub DPanc. Taktyczny desant śmigłowcowy stanowi element ugrupowania bojowego związku taktycznego i powinien być z reguły desantowany na głębokości nie przekraczającej zadania dnia dywizji zmechanizowanych lub pancernych pierwszego rzutu operacyjnego armii. Celem takiego desantu powinno być ułatwienie natarcia głównych sił DZ /DPanc/ oraz zwiększenie jego tempa przez uprzedzające opanowanie obiektów taktycznych, szczególnie na kierunkach głównego uderzenia. Czas prowadzenia działań bojowych przez desant taktyczny nie powinien przekraczać kilku godzin.

Specjalny desanty powietrzne mogą występować w różnej sile. Najczęściej będą to grupy specjalne w składzie do kompanii spadochronowej. Działać one mogą tak w strefie taktycznej, jak i operacyjnej. Funkcja ich sprowadza się głównie do prowadzenia działań rozpoznawczych i nękających nieprzyjaciela.

Desanty powietrzne - zależnie od technicznego sposobu ich wykonania - dzielimy na: spadochronowe, śmigłowcowe /samolotowe/ i kombinowane.

Desant spadochronowy jest to desant, w którym stan osobowy, broń ciężka i sprzęt bojowy oraz środki zaopatrzenia zrzucane są z samolotów na spadochronach.

W desancie tym mogą być użyte tylko i wyłącznie wojska powietrznodesantowe, odpowiednio szkolone i przygotowane do tego w okresie pokojowym.

Desant śmigłowcowy /samolotowy/ - to taki desant, w którym stan osobowy, broń ciężka i sprzęt bojowy oraz środki zaopatrzenia przewożone są na tyły nieprzyjaciela śmigłowcami /samolotami/ z lądowaniem na lądowiskach /lotniskach/.

W desancie śmigłowcowym mogą brać udział oddziały wojsk zmechanizowanych i innych rodzajów wojsk.

Desant kombinowany jest to desant, w którego składzie mogą brać udział: wojska powietrznodesantowe, oddziały lub związki zmechanizowane oraz inne rodzaje wojsk. W tym wypadku wojska powietrznodesantowe lądują na spadochronach i w pierwszej części swych zadań zapewniają przyjęcie rzutu lądującego, przewożonego środkami transportu powietrznego na opanowane lotniska lub lądowiska. Metodą kombinowaną mogą być desantowane również tylko wojska powietrznodesantowe.

Operacja powietrznodesantowa obejmuje całokształt przedsięwzięć organizacyjno-wykonawczych mających na celu przygotowanie oraz przerzut drogą powietrzną jednostek bojowych wraz z ich uzbrojeniem i wyposażeniem na tyły nieprzyjaciela, a także wsparcie i zabezpieczenie ich działań bojowych.

Przez operację tę należy rozumieć przerzut na tyły nieprzyjaciela desantu powietrznego w sile nie mniej jak DPD. Dlatego też przerzutu na tyły nieprzyjaciela batalionu powietrznodesantowego nie należy podciągać pod miano operacji powietrznodesantowej, a nazywać po prostu taktycznym desantem powietrznym.

Operacja ^{powietrzno} desantowa może być częścią składową strategicznej operacji zaczepnej lub kombinowanej operacji desantowej. W niektórych wypadkach, szczególnie w warunkach stosowania bmar, może być prowadzona samodzielna operacja powietrznodesantowa. Operacja taka może być prowadzona

zgodnie z planem i pod kierownictwem Zjednoczonego Dowództwa. W wielu wypadkach kierowanie tego rodzaju operacją może być powierzone Frontowi, na którego korzyść jest ona wykonywana. Rejon wyjściowy do desantowania obejmuje: lotniska /lądowiska/ dla lotnictwa transportowego, rejony rozmieszczenia oddziałów, w którym wojska desantowe będą przygotowywać się do wykonania zadania oraz rejony załadowania, z których wojska te wejdą na lotniska /lądowiska/ w celu załadowania na samoloty lub śmigłowce. Gdy wojska desantowe są rozmieszczone w pobliżu lotnisk, to wówczas nie wyznacza się rejonów załadowania /schemat nr 1/.

Pododdziały wyznaczone do desantowania na śmigłowcach mogą być ładowane na nie z marszu, gdy rejon, w którym się aktualnie znajdują, nadaje się do lądowania śmigłowców.

Rejonem lądowania nazywamy odcinek terenu na tyłach nieprzyjaciela, na którym przeprowadza się zrzut spadochronowy lub lądowanie desantu powietrznego na śmigłowcach i samolotach. Wielkość jego zależna jest od składu bojowego desantu powietrznego, charakteru terenu, pory doby, taktyczno-technicznych danych samolotów transportowych i śmigłowców oraz przyjętego sposobu i kolejności desantowania.

Głębokość desantowania jest to odległość od rubieży walczących wojsk do rejonu lądowania.

Odległość desantowania jest to odległość od lotnisk załadowniczych do rejonu lądowania /schemat nr 1/.

IV. ROLA DESANTOW POWIETRZNYCH I WOJSK POWIETRZNODESANTOWYCH
WE WSPÓŁCZESNYCH OPERACJACH ZACZEPNYCH

Współczesne operacje zaczepne, nawet przy użyciu broni masowego rażenia, nie osiągną należytego rozmachu i dużego tempa, jeśli zostaną natychmiast wykorzystane skutki uderzeń jądrowych. Zadaniu temu mogą sprostać desanty powietrzne, posiadające możliwości wykonania szybkiego manewru prawie w każdy żądany rejon. Mając możliwość szybkiego i głębokiego przenikania w ugrupowanie przeciwnika desanty powietrzne stają się ważnym środkiem osiągnięcia w krótkim czasie rozstrzygających celów operacji zaczepnej i rozwijania ciągłego natarcia w szybkim tempie. Desant powietrzny zaspokaja jednak nie tylko potrzeby maksymalnego zwiększenia ruchliwości wojsk. Jego przerzutu nie ograniczają żadne przeszkody terenowe, czy też rejony promieniotwórczego skażenia terenu. Desant powietrzny może łatwo omijać rejony bronione przez nieprzyjaciela oraz fortyfikacje /rejony umocnione/, a tym samym może szybciej osiągnąć zaskoczenie niż wojska wyposażone w konwencjonalne środki transportu /czołg, transporter opancerzony, samochód/.

Najbardziej przygotowane do użycia w charakterze desantów powietrznych w warunkach przyszłej wojny są wojska powietrznodesantowe. Wyposażone we współczesny sprzęt bojowy i dobre uzbrojenie są one zdolne prowadzić działania bojowe w znacznym oderwaniu od nacierających wojsk przez kilka dni.

Możliwość wykonania desantu powietrznego metodą lądowania śmigłowców /samolotów/ na lądowiskach /lotniskach/ uprzednio uchwyconych przez pododdziały spadochronowe sprawia, że do desantu powietrznego - obok specjalnych jednostek powietrznodesantowych - może być wyznaczony prawie każdy rodzaj wojsk lądowych. Ponadto do wykonania taktycznych desantów śmigłowcowych mogą być wyznaczone wszystkie pododdziały wojsk zmechanizowanych bez udziału wojsk powietrznodesantowych. Dlatego też wojska te nie powinny być używane do wykonywania takich zadań, które mogą być z powodzeniem wykonane przez inne rodzaje wojsk lądowych biorących udział w danej operacji zaczepnej.

Wojska powietrznodesantowe jako część składowa wojsk lądowych przeznaczone są do działania na głębokich tyłach nieprzyjaciela i powinny być używane przeważnie w operacjach zaczepnych do szybkiego wykorzystania skutków uderzeń jądrowych lub wykonania innych zadań zapewniających szybkie osiągnięcie głównego celu operacji. Posiadając takie zalety, jak duża ruchliwość operacyjna i znaczna głębokość działań, wojska te w największym stopniu dostosowane są do wykorzystania skutków uderzeń i donośności wojsk raketowych oraz lotnictwa. Umożliwiają one szybkie rozwinięcie działań bojowych wojsk lądowych w głąb terytorium przeciwnika w ślad za uderzeniami jądrowymi lub lotnictwa dalekiego zasięgu. Dlatego też ich użycie do wykonania zadań na głębokich tyłach przeciwnika staje się nierozłączną częścią operacji zaczepnych zarówno w wojnie jądrowej, jak i prowadzonej środkami konwencjonalnymi.

Wojska powietrznodesantowe mogą być użyte w strategicznej, frontowej lub armijnej operacji w kombinowanej, powietrzno-morskiej operacji desantowej a w niektórych wypadkach mogą prowadzić samodzielną operację powietrznodesantową.

W strategicznej operacji zaczepnej wojska powietrznodesantowe mogą być użyte w ramach strategicznego desantu powietrznego, który będzie się składał z jednej lub kilku DPD i DZ wraz z czołgami oraz innym ciężkim sprzętem i wyposażeniem. Możliwe to jest do przeprowadzenia przez Siły Zbrojne ZSRR, gdzie przewiduje się taką operację na głębokość 800-1000 km, z prowadzeniem działań bojowych na tyłach przeciwnika przez 10 i więcej dni.

Dla wykonania zadań w ramach frontowej operacji zaczepnej Frontu, wojska powietrznodesantowe mogą działać - jak wykazują doświadczenia licznych ćwiczeń powojennych - jako desant powietrzny w sile dywizji powietrznodesantowej i więcej. Głębokość działania takiego desantu w warunkach wojny jądrowej wynosić może 200-300 km, a działania bojowe na tyłach przeciwnika mogą trwać 3-5 dni.

W działaniach prowadzonych bez użycia bmar operacyjny desant powietrzny w składzie DPD może być wykonany na głębokość 120-200 km. Zakładając średnie tempo natarcia wojsk

lądowych 40-50 km na dobę - działania bojowe desantu na tyłach przeciwnika trwałyby również 3-5 dni, po czym nastąpiłoby połączenie z siłami głównymi Frontu.

W armijnej operacji zaczepnej w niektórych wypadkach mogą być używane desanty powietrzne w składzie ppd. Desanty o takim składzie będą używane dla wykorzystania skutków uderzeń jądrowych oraz opanowania i utrzymania ważnych obiektów, rejonów czy też rubieży terenowych. W zależności od składu wykonywanych zadań, głębokość jego działań może dochodzić do 100 km, a przewidywane połączenie się z siłami głównymi armii może nastąpić w ciągu 1,5-2 dni.

W operacji zaczepnej armii za najbardziej typowe należy uznać taktyczne desanty śmigłowcowe wykonywane z reguły przez wojska zmechanizowane. Desanty te powinny być stosowane w operacji zaczepnej szczególnie wówczas, gdy opanowanie jakiegoś obiektu lub rejonu będzie miało decydujący wpływ na wynik walki poszczególnych związków taktycznych oraz we wszystkich wypadkach, kiedy efektywność takiego działania będzie większa niż jakiegokolwiek innego.

Wykorzystanie taktycznych desantów śmigłowcowych w operacji zaczepnej armii staje się szczególnie ważne przy lansowanej obecnie na Zachodzie teorii "działań kinestetycznych"^{7/}. Z zasady do wykonania tego rodzaju desantu powinno się wyznaczać wzmocniony bpsz z drugorzutowych pułków DZ. Desant ten staje się obecnie elementem ugrupowania bojowego DZ w natarciu.

7/ Mają charakteryzować: szybki ruch, duża manewrowość i niszczenie celów, dzięki szybkiemu ich wykrywaniu i dokładnemu umiejscawianiu. Taka jest główna zasada koncepcji, której rozwiązania poszukuje się w USA, wykorzystując doświadczenia 1 DKP prowadzącej działania w Wietnamie.

Rozwinięcie zasad działań kinestetycznych opisane jest w "Wojskowym Przeglądzie Zagranicznym" nr 2/48 str.40-46 i "Przeglądzie Informacyjnym ASG" nr 4/67 str.27-37.

V. ZADANIA WYKONYWANE PRZEZ DESANTY POWIETRZNE W OPERACJACH
ZACZEPNYCH

Dywizję powietrznodesantową oraz taktyczne desanty śmigłowcowe należy wykorzystywać do tych zadań, które nie mogą być wykonane siłami i środkami innych rodzajów wojsk lub tam, gdzie mogą one być wykorzystane najbardziej efektywnie. Do zadań tych przede wszystkim zalicza się:

1. opanowanie i utrzymanie lub zniszczenie obiektów na tyłach przeciwnika;
2. opanowanie ważnych rejonów i zapewnienie rozbicia zgromadzeń przeciwnika obeszwałdnionych uderzeniami jądrowymi;
3. zniszczenie środków masowego rażenia;
4. stworzenie nacierającym wojskom warunków do forsowania z marszu dużych przeszkód wodnych oraz pokonania przełęczy i przejść górskich;
5. opanowanie wysp, portów oraz odcinków wybrzeża morskiego w rejonach lądowania desantu morskiego;
6. opanowanie i zniszczenie lotnisk lub zabezpieczenie lądowania na nich wojsk własnych;
7. niszczenie SD oraz dezorganizacja dowodzenia i pracy tyłów;
8. wzmocnienie walczących sił zbrojnego podziemia i partyzantów.

Opanowanie i utrzymanie lub zniszczenie obiektów na tyłach przeciwnika. Zadanie to jest pierwszoplanowe dla dużych desantów powietrznych, przekraczających częstokroć możliwości DPD naszego typu. Do ważnych obiektów na głębokich tyłach przeciwnika, do których opanowania wykorzystuje się wojska powietrznodesantowe, należą: duże ośrodki przemysłowe i administracyjno-polityczne, bazy rakietowe, lotnicze i morskie, duże składy zaopatrzenia materiałowego itp.

Głównym celem opanowania ośrodków administracyjno-politycznych jest obeszwałdnienie i dezorganizacja administracji państwowej oraz pracy zaplecza przeciwnika. Dla osiągnięcia tego celu niezbędne jest opanowanie w pierwszej kolejności radiostacji, central telefoniczno-telegraficznych,

portów lotniczych i dworców kolejowych, jak również gmachów, w których mieszczą się instytucje kierownictwa państwowego i wojskowego.

Niszczenie baz raketowych. Do baz raketowych, które mogą być obezwładnione przez desanty powietrzne, można zaliczyć bazy wszystkich typów rakiet dalekiego i średniego zasięgu, jak: "Atlas", "Tytan", "Minuteman", "Thor", "Jupiter", itp. Organizacja wszystkich typów baz raketowych, ich rozmieszczenie w terenie /pod względem zajmowanej powierzchni/ oraz zasady ich ochrony i obrony są prawie identyczne. Różnice występują tylko w rozmiarach i specyficznym kształcie samych rakiet, a także w ilości personelu obsługi.

Najważniejszymi obiektami bazy są pozycje startowe, stanowiące kompleks stacjonarnych urządzeń i instalacji przeznaczonych do odpalenia i startu rakiet. Pozycja startowa składa się zazwyczaj z 3-5 stanowisk startowych rozmieszczonych w odległości 300-500 m jedno od drugiego, a także innych urządzeń pomocniczych. Teren pozycji startowych z reguły ogrodzony jest dwurzędowym płotem /wysokość 4-5 m/ znajdującym się pod napięciem elektrycznym. Ponadto pozycja startowa jest ochraniajana przez patrole i patrolowe transportery opancerzone.

Przy opanowywaniu bazy rakiet, dla jednoczesnego oddziaływania na wszystkie zasadnicze jej obiekty potrzeba minimum siedmiu pododdziałów w składzie nie mniejszym jak kompania, to jest składu desantu powietrznego w sile około DPD.

Niszczenie baz lotniczych. Bazę lotniczą stanowi lotnisko posiadające betonowe pasy startowe zapewniające start i lądowanie wszystkich typów samolotów, stałe urządzenia do zabezpieczenia lotów, hangary lub ukrycia dla samolotów, warsztaty remontowe, różnorodne magazyny lotniczo-techniczne i amunicji oraz inne urządzenia pomocnicze. Będą one opanowywane przez wojska powietrznodesantowe w celu zniszczenia bazującego tam lotnictwa i udaremnienia przerzutu wojsk przeciwnika drogą powietrzną bądź też w celu utrzymania opanowanego lotniska dla umożliwienia

wylądowania rzutu lądującego dużego kombinowanego desantu powietrznego.

Dla opanowania i unieruchomienia bazy lotniczej /lotniska/ potrzebny jest desant w składzie nie mniejszym jak dwa bpd.

Bazy morskie stanowią kompleks naziemnych i podziemnych urządzeń zapewniających bazowanie i działalność bojową marynarki wojennej. Posiadają one silną obronę plot oraz są dobrze bronione zarówno od strony morza, jak i lądu. Wojska powietrznodesantowe opanowują bazy morskie z reguły współdziałając z marynarką wojenną. Główny wysiłek koncentrują się na opanowaniu nadbrzeży, kapitanatu portu, urządzeń zaopatrujących bazę w energię elektryczną i innych ważnych obiektów zapewniających funkcjonowanie bazy.

Składy i bazy zaopatrzeniowe zależnie od ich ważności i rozmieszczenia opanowuje się jednocześnie z innymi obiektami lub do ich opanowania i zniszczenia wydziela się część sił desantu. Opanowanie silnie ochranianego składu można poprzedzić lotniczym obezwładnieniem jego obrony.

Opanowanie ważnych rejonów i rozbitcie zgrupowania przeciwnika obezwładnionego uderzeniami jądrowymi

Powyższe zadanie z reguły jest zadaniem kompleksowym. Ważnymi rejonami są przede wszystkim rejon, w których rozmieszczone są: zakłady przemysłowe przetwarzające surowce strategiczne, broń jądrowa, ośrodki naukowo-badawcze, duże budowle hydrotechniczne i inne obiekty o dużym znaczeniu. W rejonach tych mogą się także znajdować punkty mobilizacyjne wojsk i zgrupowania tworzące głębokie odwody oraz oddziały przeznaczone do obrony ważnych obiektów.

Do wykonania takiego zadania wojska powietrznodesantowe będą używane w składzie desantu operacyjnego, którego część sił będzie skierowana na opanowanie i utrzymanie najważniejszych obiektów celem wykorzystania ich przez wojska własne. Pozostałe siły desantu będą wykorzystane do rozbitcia ocalałych i ozywających po uderzeniach jądrowych zgrupowań przeciwnika.

W miarę rozbijania zgrupowań wojsk przeciwnika, desant może częścią sił utrzymywać określone obiekty do czasu podejścia własnych wojsk od frontu, a siłami głównymi wykonywać inne zadania /szkic nr 1/.

Niszczenie środków masowego rażenia

Zadanie to jest jednym z najważniejszych dla wojsk powietrznodesantowych we wszystkich warunkach i rodzajach działań bojowych. Pierwszeństwo desantów powietrznych przy wykonywaniu tego zadania polega na tym, że są one zdolne wykryć położenie obiektu jądrowego i od razu go zniszczyć, a stwierdzone rezultaty nie pozostawiają wątpliwości co do wiarygodności danych o ich zniszczeniu.

Zasadniczymi obiektami, do których zniszczenia będą wykorzystywane wojska powietrznodesantowe, są: składy amunicji specjalnej, środki raketowo-jądrowe oraz samoloty - nosiciele bomb jądrowych na lotniskach. Obiekty te są rozmieszczone zazwyczaj w sposób rozrzedzony na znacznej przestrzeni. Np. duży skład amunicji jądrowej zajmuje obszar do 12 km²; grupa pocisków "Matador" /Meic/ rozmieszcza się w strefach przygotowania i startu na ogólnej powierzchni do 500 km²; dywizjon "Redstone" /"Pershing"/ zajmuje rejon stanowisk o powierzchni 10 x 18 km. Dla zniszczenia każdego z tych obiektów potrzeba nie mniej jak dwu bpd /szkic nr 2/.

Stworzenie warunków do forsowania przeszkód wodnych z marszu przez nacierające wojska

Niekiedy zadanie to wykonuje się bezpośrednio po desantowaniu, częściej jednak po wykonaniu szeregu zadań poprzednich. W pierwszym wypadku wykonuje się je prowadząc aktywne działania w nakazanym rejonie, celem dezorganizacji obrony przeciwnika i wzbronienia podejścia do przeszkody wodnej nowych jego sił /szkic nr 3/.

W drugim wypadku desant może po wykonaniu manewru do przeszkody wodnej opanować na niej przeprawy i odcinki dogodnie do forsowania, a utworzony przyczółek utrzymywać do chwili podejścia wojsk działających od czoła i przekroczenia przez nie przeszkody wodnej /szkic nr 4/.

Opanowanie przełęczy i przejść górskich

Przełęcze /przejścia/ górskie opanowuje się bądź poprzez zrzut desantu bezpośrednio na przełęcz, jeśli warunki terenowe pozwalają na lądowanie spadochroniarzy, a obrona przeciwnika na przełęczy zostanie obezwładniona, bądź też przez zrzut desantu za przełęczą. Wypadek ten będzie miał miejsce wówczas, gdy nie będzie możliwości lądowania na przełęczy lub będzie ona zajęta przez znaczne siły przeciwnika.

Lądowiska do desantowania wybiera się na górskich płaskowyżach i stokach gór. Z doświadczeń wynika, że spadochroniarze mogą lądować na stokach gór z kątem nachylenia do 30° . Przy wyborze lądowisk na stokach gór należy przewidywać możliwość obsuwania się kamieni, ziemi lub śniegu w czasie lądowania. Lądowiska wybiera się w takich miejscach, aby obiekty można było opanowywać działając z góry w dół, a nie odwrotnie. Należy zaznaczyć, że lądowanie na stokach górskich desantów śmigłowcowych jest niemożliwe ze względu na techniczne warunki ich lądowania.

Opanowanie wysp i odcinków wybrzeża morskiego

Zadanie to desant powietrzny zazwyczaj będzie wykonywał wspólnie z desantem morskim.

Podczas opanowywania wyspy lub odcinka wybrzeża morskiego desant powietrzny uchwytuje pas przybrzeżny przeznaczony do wysadzenia desantu morskiego, wzbraniając podejścia odwodów przeciwnika do rejonu lądowania, niszczy obiekty obrony nadbrzeżnej utrudniające lądowanie desantu morskiego oraz stanowiska dowodzenia i węzły łączności.

W wypadku gdy istnieje możliwość wysadzenia na brzeg desantów śmigłowcowych ze składu desantu morskiego DFD ląduje w znacznej odległości od brzegu, paraliżuje ruch odwodów przeciwnika oraz opanowuje i utrzymuje określone rejony do czasu podejścia wojsk desantu morskiego /szkiec nr 5/.

Opanowanie i niszczenie lotnisk lub zabezpieczenie lądowania
na nich własnych wojsk /szkie nr 6/

Zadanie to może być wykonywane przez desant w sile dwóch bpd. Najczęściej wiąże się to z koniecznością stworzenia warunków dla wysadzenia rzutu lądującego desantu kombinowanego, w którego składzie mogą być wojska zmechanizowane.

Obiektem działania desantu może być lotnisko lotnictwa wsparcia wojsk lądowych zajmujące powierzchnię 2-4 x 4-6 km lub baza lotnicza o powierzchni 6-10x15-20 km. Niszcząc lotnisko, w pierwszej kolejności należy unieszkodliwić SD i linię łączności, a następnie system zabezpieczenia startu i lądowania samolotów, składy paliwa i amunicji, warsztaty, pasy startowe itd.

Jeżeli przewiduje się lądowanie wojsk własnych, to opanowując lotnisko należy w maksymalnym stopniu chronić przed zniszczeniem urządzenia lotnicze. Konieczne jest również zorganizowanie natychmiast obrony i przygotowanie się do odparcia ataku odwodów przeciwnika.

Dezorganizacja dowodzenia i pracy tyłów przeciwnika

Zadanie to może być wykonywane zarówno równoległe z wykonywaniem innych zadań w ramach DPD jak i przez wyrzucenie w tym celu desantu w sile 1-2 bpd. Pododdziały desantu zadanie to wykonują atakując stanowiska dowodzenia, węzły łączności, posterunki radiotechniczne i radiolokacyjne oraz urządzenia tyłowe. Szerokie zastosowanie będą miały zasadzki i działania dywersyjne. Zasadniczym sposobem wykonania tego zadania będą działania rajdowe przeciwko różnorodnym obiektom przeciwnika rozmieszczonym na dużej przestrzeni.

Do niszczenia większych obiektów niezbędne jest zesrodkowanie wysiłku kilku pododdziałów, po czym mogą one działać w rozproszeniu w wyznaczonych im rejonach.

Wzmocnienie sił zbrojnego podziemia i działalności partyzanckiej

Wykonanie tego zadania sprowadza się głównie do udzielania pomocy w rozwinięciu lub zaktywizowaniu walki

zbrojnej w określonych rejonach. Zasadnicze wysiłki koncentruje się przy tym na zniszczeniu ważnych obiektów, dezorganizacji dowodzenia i pracy tyłów przeciwnika oraz na walce z jego przegrupowującymi się odwodami. Działania bojowe wojsk desantowych mogą się rozwinąć na dużym obszarze i będą je charakteryzować niespodziewane wypadki-organizacja zasadzek i działania dywersyjne.

Zadania wykonywane przez taktyczne desanty śmigłowcowe

Analizując charakter zadań możliwych do wykonania przez taktyczny desant śmigłowcowy w sile batalionu piechoty zmechanizowanej, dochodzi się do wniosku, że zadania te można podzielić na dwa rodzaje:

- a/ zadania o charakterze manewrowym, polegające na przenoszeniu działań bojowych z jednego obiektu na drugi, jak: paraliżowanie systemu dowodzenia, łączności i pracy tyłów, wzbranianie manewru wojsk przeciwnika i opóźnianie ich podejścia oraz prowadzenie rozpoznania na korzyść związku taktycznego wysadzającego desant;
- b/ zadania o charakterze statycznym, polegające na opanowaniu i utrzymaniu ważnych pod względem taktycznym obiektów /np. węzłów dróg, mostów, przepraw na przeszkodach wodnych itp/.

Batalionowi piechoty zmechanizowanej, wykonującemu desant taktyczny, można stawiać obydwie rodzaje zadań, np., zniszczenie składów lub SD, a następnie opanowanie w innym rejonie dogodnej rubieży w celu utrudnienia ruchu odwodów przeciwnika.

Zbiór charakterystycznych zadań możliwych do wykonania przez taktyczny desant śmigłowcowy w sile bpsz zawiera "Instrukcja o użyciu, działaniu i szkoleniu taktycznych desantów powietrznych na śmigłowcach". Wyd. MON, Warszawa 1959 r., nr bibl.nauk. 08603.

VI. OGOLNE ZASADY PLANOWANIA POWIETRZNYCH DESANTOW OPERACYJNYCH I TAKTYCZNYCH

Zakres i tok pracy związany z planowaniem desantów powietrznych uzależniony jest od wielu różnorodnych czynników, do których między innymi należy zaliczyć:

- szczebel dowodzenia organizujący desant powietrzny /armia, Front lub Zjednoczone Dowództwo/;
- rodzaj operacji zaczepnej, w której ma być użyty desant powietrzny /armijna, frontowa, pierwsza lub kolejna/;
- warunki w jakich prowadzona będzie operacja zaczepna /z użyciem broni jądrowej lub bez jej stosowania/;
- rodzaj planowanego desantu /operacyjny, taktyczny, spadochronowy, kombinowany czy też śmigłowcowy/.

Ponadto w naszych warunkach należy uwzględnić fakt, że nie posiadamy wystarczającej ilości lotnictwa transportowego. Dlatego też przy planowaniu operacyjnego desantu powietrznego należy uwzględnić jego przydział przez Zjednoczone Dowództwo i przebazowanie z terytorium Związku Radzieckiego.

A. Planowanie operacyjnych desantów powietrznych na szczeblu Frontu

O użyciu operacyjnych desantów powietrznych w poszczególnych operacjach zaczepnych na danym TDW decydować będzie Zjednoczone Dowództwo, w którego gestii mogą być dywizje lotnictwa transportowego. Stąd też będą wychodziły dyrektywy w zakresie przydziału lotnictwa transportowego na poszczególne operacje zaczepne Frontów. Ponadto w wielu wypadkach Zjednoczone Dowództwo będzie organizatorem walki o przewagę w powietrzu, ponieważ zadania w tym zakresie najczęściej będą przekraczały możliwości Frontu.

Po otrzymaniu przydziału lotnictwa transportowego faktycznym szczeblem dowodzenia planującym i organizującym wykonanie operacyjnego desantu powietrznego będzie Front, posiadający najczęściej w swoim składzie jedną a czasem i dwie DPD. W tym wypadku może to być planowanie operacji powietrznodesantowej jako części składowej operacji zaczepnej Frontu.

Podstawę planowania użycia operacyjnego desantu powietrznego we frontowej operacji zaczepnej stanowią:

- zamiar i decyzja dowódcy Frontu do operacji zaczepnej;
- skład i możliwości DPD;
- skład i możliwości wydzielonego lotnictwa transportowego;
- przewidywany charakter działań nieprzyjaciela w rejonie lądowania i w obszarze do niego przyległym.

Podczas planowania desantowania uwzględnia się również decyzję dowódcy desantu, którą podobnie jak i w innych działaniach poprzedza analiza zadania oraz ocena położenia. Dowódca desantu powietrznego oraz część jego sztabu powinni brać udział w planowaniu działań powietrznodesantowych przez sztab Frontu.

Planując użycie desantu powietrznego w operacji zaczepnej sztab Frontu powinien określić jej cel oraz rozpatrzyć i ustalić takie zagadnienia, jak:

- aktualny system obrony nieprzyjaciela - ze szczególnym uwzględnieniem systemu OPL oraz rozmieszczenia wojsk w rejonie zamierzonego desantowania DPD i w obszarze do niego przyległym;
- sposób i czas użycia broni jądrowej /jeśli przewiduje się jej użycie/;
- ogólny skład sił i środków przeznaczonych do operacji powietrznodesantowej /wychodząc z ogólnych możliwości wydzielonego lotnictwa transportowego/;
- rejon desantowania i zadania operacyjnego desantu powietrznego /DPD/ oraz przypuszczalny czas prowadzenia działań bojowych na tyłach nieprzyjaciela;
- czas desantowania w stosunku do położenia czołowych związków operacyjnych Frontu - z uwzględnieniem działań konwencjonalnych i prowadzonych z użyciem broni masowego rażenia;
- zadania armii działających na kierunku desantu oraz zagadnienia i warunki organizacji współdziałania z wojskami desantu powietrznego;
- rejon wyjściowy do desantowania oraz sposób jego przygotowania /rozbudowy/ i osłony przeciwlotniczej;

- wybór pasa przelotu desantu;
- potrzeby w zakresie ogniowego oraz lotniczego zabezpieczenia przelotu, lądowania i prowadzenia działań bojowych przez desant powietrzny;
- bazowanie lotnictwa transportowego oraz czas jego przebazowania na lotniska załadowcze;
- obrona przeciwlotnicza rejonu wyjściowego DPD do desantowania;
- materiałowo-techniczne zaopatrzenie desantu powietrznego;
- zagadnienia operacyjnego zabezpieczenia działań desantu i ich podział pomiędzy wykonawców;
- warunki oraz sposób realizacji współdziałania między desantem powietrznym a pozostałymi elementami ugrupowania operacyjnego Frontu^{10/} i rodzajami wojsk;
- terminy gotowości do desantowania w zakresie:
 - postawienia zadań wojskom desantu oraz wprowadzenia ich do rejonu wyjściowego;
 - określenia czasu startu w stosunku do planowanego czasu lądowania;
- ustalenie systemu dowodzenia i łączności.

Praktyczne rozwiązania powyższych zagadnień mogą znaleźć odbicie w planie operacji zaczepnej Frontu. Jednak ze względu na dużą ilość zagadnień związanych z planowaniem działań powietrznodesantowych, jaka powinna znaleźć odbicie w planie operacji zaczepnej, celowo jest aby całokształt tych zagadnień ująć w oddzielnym "Planie działań powietrznodesantowych" lub w "Planie użycia desantów powietrznych w operacji zaczepnej Frontu" stanowiącym załącznik do planu operacji zaczepnej Frontu /załącznik nr 8/.

Planując użycie i wykonanie operacyjnego desantu powietrznego należy równocześnie obok wariantu zasadniczego planować wariant zapasowy, uwzględniający inną sytuację operacyjną lub też inną koncepcję wykorzystania wojsk powietrznodesantowych /np. z użyciem broni jądrowej i w warunku jej niestosowania/. Plan taki - ze względu na jego specyfikę i pracochłonność oraz konieczność ustalania wielu szczegółów z różnymi rodzajami wojsk i służb -
10/ Operacyjny desant powietrzny jest elementem ugrupowania operacyjnego Frontu.

powinien być opracowywany przez etatową lub specjalnie tworzoną w sztabie Frontu komórkę /oddział, wydział/ planowania działań powietrznodesantowych.

W wypadku kiedy dla dowodzenia większym desantem powietrznym lub kombinowaną operacją desantową ze składu dowództwa i sztabu Frontu wydziela się "Grupę Operacyjną" - jej sztab odpowiedzialny jest za opracowanie planu i przygotowanie operacji powietrznodesantowej.

Planowanie desantów powietrznych w dużej mierze uzależnione będzie od rodzaju frontowej operacji zaczepnej. Inny przebieg będzie miało planowanie pierwszej operacji zaczepnej, prowadzone w okresie poprzedzającym wybuch wojny, a inny w wypadku planowania kolejnych operacji już w toku wojny. Stąd też planowanie desantów powietrznych będzie w każdym wypadku inne.

Planowanie użycia DPD na okres pierwszej operacji zaczepnej będzie najczęściej odbywało się w czasie pokoju pod kierownictwem Sztabu Generalnego.

Końcowym etapem w planowaniu desantów powietrznych na okres operacji zaczepnej Frontu jest pracowanie rozkazów /dyrektyw/ i niezbędnych zarządzeń przygotowawczych.

Po uzgodnieniu i zaplanowaniu wszystkich zagadnień związanych z zabezpieczeniem operacji powietrznodesantowej, bezpośrednim przygotowaniem do działań wojsk desantu zajmować się będzie sztab DPD.

Planowanie desantów taktycznych na szczeblu Frontu w zasadzie będzie sprowadzało się do przydziału poszczególnym armiom limitu lotnictwa transportowego będącego w składzie armii lotniczej, która jest częścią składową wojsk Frontu.

B. Planowanie taktycznych desantów powietrznych na szczeblu armii i dywizji

Planowanie użycia desantów powietrznych na szczeblu armii ma inny charakter i zasięg niż na szczeblu Frontu.

Wpływ na to mają następujące względy:

- armia z zasady nie posiada w swoim składzie wojsk powietrznodesantowych;

- powietrzne desanty operacyjne przewidziane do działania na kierunku uderzenia armii będą z zasady planowane przez wyższe sztaby, natomiast sztab armii będzie brał udział w organizacji współdziałania z nimi;
- w niektórych, dość nielicznych zresztą wypadkach, armii może być przydzielony bpd lub ppd oraz odpowiednia ilość lotnictwa transportowego celem wykonania powietrznego desantu taktycznego;
- armii może być okresowo przydzielony^{11/} pułk śmigłowców ze szczebla Frontu /z AL/.

Powyższe wskazuje na to, że szczebel armii w dziedzinie planowania desantów powietrznych będzie w zasadzie zajmować się planowaniem powietrznych desantów taktycznych i to w większości wykonywanych na śmigłowcach przez wojska zmechanizowane. Wstępne planowanie użycia desantów powietrznych wykonywanych na szczeblu armii powinno znaleźć odbicie już w okresie planowania operacji zaczepnej. W tym okresie sztab armii, posiadając dane z Frontu o przydzieleniu bpd i LT lub tylko pułku śmigłowców, powinien rozpatrzyć zagadnienie, gdzie i w jakich okresach bitwy najkorzystniej będzie użyć powietrzne desanty taktyczne. W wypadku gdy do armii został przydzielony bpd, sztab planuje całokształt zagadnień związanych z przerzutem i zabezpieczeniem jego działań w rejonie lądowania. Treść pracy sztabu armii w tym względzie będzie taka sama jak sztabu Frontu - z tą jednak różnicą, nie będzie ona miała mniejszy zakres. Przy tym będzie on musiał uzgodnić ze sztabem Frontu wiele zagadnień, których we własnym zakresie nie jest w stanie rozstrzygnąć, np. wyznaczenie rejonu wyjścio-

11/ W armii lotniczej przyjmuje się zazwyczaj tylko jeden pułk śmigłowców i dlatego nie może on być przydzielony na stałe armii ogólnowojskowej, a tylko na wykonanie określonego zadania. Ponadto w chwili obecnej tylko AL ma możliwość pełnego i sprawnego zabezpieczenia materiałowo-technicznego pułku śmigłowców przez organizowanie rejonów wyjściowych śmigłowców /rejonów krótkotrwałego bazowania/ i rejonów stałego bazowania. Tylko z rejonów przygotowanych pod względem mat.-techn. pułk śmigłowców może wykonywać zadania.

wego do desantowania bpd, jego osłona przeciwlotnicza, lotniska załadownicze desantu itd.

Zupełnie inny zakres pracy sztabu armii będzie w wypadku czasowego przydzielenia pułku śmigłowców dla wykonania taktycznych desantów śmigłowcowych.

Zagadnieniem planowania i wykonania taktycznych desantów śmigłowcowych zajmować się będą: dowódca i sztab armii, dowódcy i sztaby dywizji, z których wydzielone będą desanty, dowódcy desantów /najczęściej dowódcami tymi będą dowódcy batalionów piechoty zmechanizowanej/ oraz dowódca pułku śmigłowców wyznaczonego do przerzutu desantów.

W tym wypadku w toku planowania operacji praca sztabu armii sprowadzi się do zaplanowania, kiedy i któremu związkowi taktycznemu należy przydzielić śmigłowce oraz określenia zasadniczych zagadnień lotniczej osłony przelotu i wsparcia taktycznych desantów śmigłowcowych. To ostatecznie zadanie będzie w zasadzie planowane przez SWL działający przy dane armii.

W toku operacji dowódca armii, śledząc jej rozwój oraz dysponując okresowo przydzielonym pułkiem śmigłowców, będzie w każdym wypadku decydował, kiedy i któremu ZT przydzielić go celem wykorzystania do przerzutu desantu taktycznego. Przydzielając śmigłowce, dowódca armii określa jednocześnie zasadnicze zagadnienia lotniczego zabezpieczenia przelotu i wsparcia walki desantu.

Głównym organizatorem planującym użycie i wykonanie taktycznego desantu śmigłowcowego jest dowódca dywizji ze swoim sztabem. Sztab dywizji planując desant musi uwzględnić: cel działania desantu, zadanie i czas potrzebny na jego wykonanie, siłę i skład desantu oraz zasady współdziałania pododdziałów desantu z innymi rodzajami wojsk i elementami ugrupowania bojowego dywizji. Zagadnienie powyższe dowódca dywizji powinien uwzględnić w swojej decyzji.

Na kierunku działania desantu taktycznego należy planować i wysyłać na połączenie się z nim oddział wydzielony /OW/ z pododdziałów zmechanizowanych z czołgami i artylerią, tak aby mógł on wesprzeć walkę desantu już z odległości kilku kilometrów od rejonu lądowania.

Wszystkie zagadnienia związane z organizacją taktycznego desantu śmigłowcowego sztab dywizji ujmuje w formie "tabeli desantowania", która między innymi powinna zawierać:

- rejony wyjściowe desantu i śmigłowców oraz rejon lądowania;
- trasy przelotu oraz ugrupowanie na nich kolumn śmigłowców z desantem;
- lotniczą osłonę przelotu desantu oraz jego wsparcie po wylądowaniu;
- podział śmigłowców na pododdziały batalionu;
- kalkulację czasu desantowania;
- elementy materiałowo-technicznego i medycznego zabezpieczenia desantu.

Tabela desantowania może zawierać również inne zagadnienia mające wpływ na działanie lub zabezpieczenie desantu, może ona być opracowana w formie graficznej lub opisowej.

Podziału śmigłowców na pododdziały batalionu desantowanego dokonuje sztab dywizji, uwzględniając ich skład i środki wzmocnienia. Przy opracowywaniu tego zagadnienia sztab dywizji powinien wykorzystać dowódcę przyszłego desantu śmigłowcowego. Rozliczając śmigłowce należy kierować się zarówno ogólnym udźwigniem danego typu samolotów śmigłowców, jak i wymiarami kabin ładunkowych. Do przerzutu desantu taktycznego w sile wzmocnionego batalionu zmechanizowanego potrzebny jest przeciętnie pułk śmigłowców, przy czym może w nim być od 1 do 2 eskadr śmigłowców Mi-6 i od 1 do 2 eskadr śmigłowców W-8 lub Mi-4.

Kolejnym, ważnym zagadnieniem, które sztab dywizji powinien zaplanować bardzo dokładnie, jest ogniowe wsparcie desantu obejmujące uderzenia artylerii i lotnictwa. Ogień artylerii należy planować na obezwładnienie w pierwszej kolejności naziemnych środków OPL nieprzyjaciela w pasie przelotu śmigłowców w granicach donośności sprzętu artyleryjskiego. Obezwładnienie tych środków w głębi obrony nieprzyjaciela należy planować dla lotnictwa myśliwsko-szturmowego. Następnie należy zaplanować ogień artylerii

i uderzenia lotnictwa dla wsparcia walki desantu taktycznego w rejonie prowadzenia działań bojowych. Wsparcie artyleryjskie będzie możliwe dopiero po zbliżeniu się nacierających wojsk do desantu na odległość donośności sprzętu artyleryjskiego.

Dla lotniczego zabezpieczenia działań desantu - zależnie od konkretnej sytuacji - wydziela się 3-5 eskadr lotnictwa myśliwsko-szturmowego, przeznaczając: 1-2 eskadry na obezwładnienie naziemnych środków OPL nieprzyjaciela na trasie przelotu desantu i w rejonie lądowania oraz 2-3 eskadry na wsparcie działań desantu po wylądowaniu.

Całokształt zagadnień wsparcia desantu sztab artylerii dywizji, przy współudziale przedstawiciela SWL, opracowuje w formie "Planu ogniowego wsparcia desantu taktycznego".

Szczegółowym przygotowaniem do desantowania podległych i przydzielonych pododdziałów kieruje dowódca desantu, który jest także odpowiedzialny za wykonanie zadania bojowego przez taktyczny desant śmigłowcowy.

VII. ZASADY WSPÓLDZIAŁANIA WOJSK POWIETRZNODESANTOWYCH
Z INNYMI RODZAJAMI WOJSK

U podstaw współdziałania wojsk powietrznodesantowych z innymi rodzajami wojsk leży dążność do jednoczesnego i pełnego wykorzystania przede wszystkim zaskoczenia osiągniętego własnymi uderzeniami jądrowymi. Natomiast podstawą współdziałania będzie plan operacji zaczepnej określający obiekty oraz kierunki działania dla poszczególnych, zaangażowanych w operacji rodzajów wojsk i sił zbrojnych. W planie operacji zaczepnej wojskom powietrznodesantowym wyznaczone będą konkretne zadania, czas i rejon zrzutu desantu oraz sposób jego zabezpieczenia.

Użycie wojsk powietrznodesantowych w charakterze powietrznego desantu operacyjnego związane jest z działalnością bojową różnych rodzajów wojsk i sił zbrojnych.

W toku przygotowywania wojsk do desantowania i prowadzenia działań bojowych, a także w czasie przelotu desantu na tyły nieprzyjaciela, należy go osłaniać przed możliwymi uderzeniami lotnictwa i artylerii /raket/ przeciwlotniczej nieprzyjaciela. Zadanie osłony wykonują lotnictwo myśliwskie i artyleria /rakiety/ przeciwlotnicza w ramach systemu OPL wojsk Frontu i OPK. Wojska raketowe i lotnictwo bojowe wykorzystuje się do obezwładnienia i zniszczenia nieprzyjaciela, który może działać przeciwko desantowi powietrznemu w czasie jego przelotu, zrzutu i prowadzenia walki na tyłach. W miarę podchodzenia wojsk nacierających od czoła realizuje się współdziałanie przy wykonywaniu postawionych zadań. Do przerzutu desantów powietrznych na tyły nieprzyjaciela wykorzystuje się lotnictwo transportowe.

Warunki współdziałania zależą od głębokości wysadzenia desantu i skali operacji, w której jest on zastosowany.

W razie zrzutu desantu powietrznego na znaczną głębokość, zasadnicze obiekty nieprzyjaciela w rejonie desantowania i na trasach przelotu mogą być zniszczone lub obezwładnione pierwszym /kolejnym/ uderzeniem jądrowym. Jednakże nie można liczyć tylko na rezultaty tego uderzenia.

Część sił nieprzyjaciela zachowa żywotność i po kilku godzinach może odzyskać gotowość bojową. Dlatego należy na korzyść desantu powietrznego planować obezwładnienie ocalałych i ożywających obiektów uderzeniami wojsk raketowych i lotnictwa bombowego dalekiego zasięgu. W warunkach niestosowania broni jądrowej wsparcie powietrznego desantu operacyjnego może zapewnić tylko lotnictwo dalekiego zasięgu i częściowo frontowe lotnictwo bombowe. Lotnicze wsparcie desantu jest najbardziej przydatne, gdyż tylko samoloty mogą rozpoznawać i obezwładniać cele z dużą dokładnością.

Na kierunku nadmorskim działania bojowe desantu powietrznego mogą być wspierane ogniem artylerii okrętowej Marynarki Wojennej.

W operacji zaczepnej Frontu wsparcie działań bojowych operacyjnego desantu powietrznego wysadzonego na głębokość do 200 km, może być dokonywane środkami rażenia Frontu już od momentu rozpoczęcia zrzutu. Osłona desantu przed uderzeniami z powietrza na tej głębokości może być realizowana w ramach ogólnego systemu OPL Frontu.

Na trasach przelotu desantu bardzo skuteczne może się okazać użycie rakiet samonaprowadzających do obezwładnienia środków OPL i stacji radiolokacyjnych nieprzyjaciela, a także szerokie stosowanie zakłóceń aktywnych i pasywnych.

Bez dostatecznego obezwładnienia środków OPL nieprzyjaciela na trasie przelotu desantu powietrznego, jego przerzut staje się co najmniej problematyczny.

Ciągłość współdziałania z wojskami raketowymi, lotnictwem oraz Marynarką Wojenną na kierunkach nadmorskich jest ważnym warunkiem pomyślnego działania operacyjnego desantu powietrznego.

W końcowym etapie działań bojowych operacyjny desant powietrzny będzie zazwyczaj wspierany przez wojska raketowe i artylerię armii prowadzącej operację na jego kierunku, a także środkami związków taktycznych.

Zasady współdziałania określa się w czasie jego organizacji przez uzgodnienie wysiłku wszystkich sił i środków biorących udział w zabezpieczeniu działań desantu powietrznego. Wysiłki te uzgadnia się na cały okres jego

działań poczynając od momentu ześrodkowania się w rejonie wyjściowym do czasu wykonania zadania bojowego.

Współdziałanie wojsk desantu z wojskami OPK, Marynarką Wojenną i radzieckim lotnictwem transportowym w warunkach naszego wojska organizować będzie Sztab Generalny, natomiast z pozostałymi rodzajami wojsk - dowódca Frontu.

W ramach organizacji współdziałania z wojskami OPK uzgadnia się osłoneę:

- wojsk desantu podczas przemarszu z rejonu ześrodkowania lub rejonów dyslokacji stałej do rejonu wyjściowego do desantowania;
- przebazowanie lotnictwa transportowego na lotniska załadownicze;
- załadowanie desantu oraz startu i formowania ugrupowania bojowego lotnictwa transportowego w powietrzu;
- przelotu lotnictwa z desantem nad obszarem kraju.

Z Marynarką Wojenną /jeśli desant powietrzny ląduje w pobliżu wybrzeża/ ustala się:

- udział lotnictwa myśliwskiego Marynarki Wojennej w osłonie desantu podczas przelotu nad obszarem morza;
- udział artylerii /raket/ okrętowej w ogniowym przygotowaniu desantowania i wsparcia działań desantu po wylądowaniu;
- sposób przekazywania danych o zagrożeniu z powietrza od strony morza;
- udzielenie pomocy załogom samolotów i żołnierzom desantu w razie ich przymusowego lądowania na wodzie.

Z radzieckim lotnictwem transportowym za pośrednictwem Zjednoczonego Dowództwa należy ustalić:

- ilość wydzielonego lotnictwa transportowego oraz ciężkiego sprzętu desantowego /szczególnie platformy desantowe P-127 oraz spadochrony towarowe typu MKS/;^{12/}
- ilość i rozmieszczenie lotnisk załadowniczych oraz czas przebazowania na nie lotnictwa transportowego;

12/ Niezbędne to jest do czasu, kiedy w kraju będziemy posiadali wystarczającą ilość tego sprzętu, bez którego niemożliwe jest desantowanie DPD ze sprzętem ciężkim metodą spadochronową.

- materiałowo-techniczne zaopatrzenie lotnictwa transportowego na lotniskach załadowczych /paliwo, dystrybutorzy, rozruszniki itp/;
- wcześniejsze przybycie grupy dowodzenia lotnictwa transportowego celem bezpośredniego udziału w planowaniu przerzutu desantu powietrznego.

Niezależnie od ogólnych wytycznych Sztabu Generalnego dotyczących współdziałania, przedstawiciele tych rodzajów sił zbrojnych powinni wspólnie ze sztabem Frontu dokładnie rozpatrywać problemy współdziałania co do czasu, miejsca i sposobu wykonania wspólnych zadań.

Z pozostałymi rodzajami wojsk sztab Frontu powinien ustalić między innymi:

a/ z lotnictwem:

- obiekty, które należy obezwładnić lub zniszczyć na trasie przelotu, w rejonie lądowania desantu oraz w obszarze do niego przyległym;
- sposób bezpośredniej osłony desantu przez lotnictwo myśliwskie podczas jego przelotu i w czasie lądowania;
- udział i sposób wykorzystania lotnictwa myśliwsko-szturmowego- myśliwsko-bombowego i bombowego w przygotowaniu desantowania oraz wsparcia działań desantu po wylądowaniu;
- sposób i sygnały wywołania lotnictwa wsparcia oraz wskazywania celów;
- organizację łączności i sygnały tożsamości samolotów oraz położenia wojsk desantu;

b/ z wojskami OPL Frontu:

- organizację osłony powietrznej wojsk desantu w czasie przelotu nad obszarem Frontu;
- osłonę lotnictwa transportowego w czasie dowozu środków zaopatrzenia do wojsk desantu;

c/ z wojskami raketowymi:

- jakie obiekty i jakimi środkami zostaną obezwładnione przez wojska raketowe na trasach przelotu desantu, w rejonie lądowania oraz w obszarze do niego przyległym;

- trasy, wysokość i czas przelotu desantu;
- obiekty, czas i rodzaj wykonywanych uderzeń jądrowych w ramach wsparcia działań desantu;
- kolejność zwalczania i sposób ustalania obiektów uderzeń;
- sposoby i sygnały wzajemnej informacji i wskazywania celów;

d/ z wojskami nacierającymi od czoła:

- czas i rejon lądowania desantu oraz obiekty, które mają być opanowane i utrzymane do czasu podejścia wojsk Frontu /armii, dywizji/;
- działanie wojsk Frontu /armii, dywizji/ w czasie podchodzenia do rejonu działań desantu oraz kierunki działań oddziałów wydzielonych /OW/;
- rubieże spotkania oraz rubieże przerwania ognia;
- sposoby i sygnały wywołania, przeniesienia i przerwania ognia artylerii czołowych związków taktycznych;
- zadanie desantu powietrznego po połączeniu się z wojskami nacierającymi od czoła;
- dane do nawiązania łączności radiowej z czołowymi oddziałami nacierającymi na kierunku desantu;
- sposoby oznaczania wojsk i stanowisk własnych;

e/ z wojskami desantu morskiego /jeśli działa on na kierunku desantu powietrznego lub w ramach kombinowanej operacji desantowej/:

- rejony lądowania desantu powietrznego i morskiego oraz ich zadania;
- prace inżynieryjno-śaperskie, które powinny być wykonane siłami desantu powietrznego celem umożliwienia lądowania desantu morskiego;
- czas przejścia sił desantu powietrznego pod rozkazy dowódcy desantu morskiego lub na odwrót;
- sposób dostarczenia desantowi powietrznemu zaopatrzenia materiałowego drogą morską;
- dane do nawiązania łączności radiowej oraz sygnały i znaki rozpoznawcze.

Dla utrzymania ciągłego współdziałania i łączności między desantem powietrznym, z jednej strony, a lotnictwem wspierającym, wojskami raketowymi, wojskami nacierającymi od czoła i ewentualnie wojskami desantu morskiego /jeśli jest on planowany/ z drugiej, przedstawiciele tych ostatnich ze środkami łączności powinni znajdować się w składzie desantu powietrznego. Dlatego też byłoby celowo, aby już w okresie pokoju w sztabie każdego OW jako sztabach przyszłych armii w sztabach wojsk raketowych i desantu morskiego znaleźli się oficerowie wykonujący skoki spadochronowe.

Sztab desantu powietrznego z lotnictwem transportowym dokładnie ustala:

- ze jakich lotnisk i w jaki rejon /na jakie lotniska/ desantować każdy oddział desantu;
- skład pierwszego i następnych rzutów /jeśli desantowanie odbywa się w kilku rzutach/;
- profil trasy lotu i plan przelotu;
- sposób dostarczenia desantowi dodatkowych środków materiałowych i ewakuację rannych;
- rejony załadowania, czas i sposób wejścia do nich wojsk, terminy gotowości załadowania sprzętu bojowego i ludzi do samolotów;
- sposób dowodzenia w czasie ładowania do samolotów sprzętu i ludzi oraz w czasie przelotu.

Rejony lądowisk wybiera się jak najbliżej obiektów wyznaczonych do opanowania /zniszczenia/. Wybór tych lądowisk uzgadnia się z dowódcą lotnictwa transportowego. Na każdy bpd ze środkami wzmocnienia wyznacza się jedno lądowisko główne i jedno zapasowe. Dla sztabu oraz pododdziałów samodzielnych dywizji wyznacza się dodatkowo 1-2 lądowiska główne i nie mniej jak jedno zapasowe. Wobec tego dla całej DPD potrzeba wyznaczyć 6-7 lądowisk głównych i 5 zapasowych oraz jedno lotnisko /może być trawiaste/ dla rzutu ładującego, jeśli jest on organizowany.

Każde lądowisko powinno mieć rozmiary nie mniejsze jak 3 x 4 km, co uwarunkowane jest głównie możliwościami rozrzutu żołnierzy przy skokach z samolotu. Lądowisko swoją długością powinno znajdować się na kursie bojowym lotu

samolotów transportowych. Odległość między środkowymi punktami lądowisk znajdujących się na sąsiednich trasach lotu powinna wynosić nie mniej jak 7 km, a wzdłuż kursu lotu - około 10-15 km. Zgodnie z powyższymi wymaganiami oraz ilością lądowisk, rejon lądowania DPD, powinien mieć około 10-15 km szerokości i 15-25 km głębokości.

Przy organizacji współdziałania należy uwzględnić możliwość wykonania przez nieprzyjaciela uderzeń jądrowych na rejon wyjściowy do desantowania, a także możliwość zmiany sytuacji w rejonie lądowania. Dlatego też należy przewidywać przegrupowanie wojsk desantu na lotniska zapasowe i precelowanie ich zrzutu na lądowiska zapasowe.

W razie wyznaczania zapasowego rejonu wyjściowego do desantowania, planowanie działań desantu przeprowadza się tak samo jak z zasadniczego rejonu wyjściowego /równolegle do wariantu zasadniczego/.

Przy desantowaniu w ślad za uderzeniami jądrowymi należy przewidywać: możliwość jednoczesnego działania promieniowania cieplnego i fali uderzeniowej na samoloty transportowe znajdujące się w powietrzu; natężenie radioaktywnego skażenia terenu i atmosfery; znaczne zmiany zewnętrznego wyglądu terenu oraz możliwości powstawania pożarów, zatopienia terenu, jak również duże zniszczenia pokrycia terenu.

Organizacja współdziałania desantów powietrznych z innymi rodzajami wojsk powinna przebiegać według takich okresów, jak:

- przesunięcie wojsk desantu powietrznego w rejon wyjściowy do desantowania i przebywania w nim do czasu rozpoczęcia lądowania na środki transportu powietrznego;
- załadunek, start i przelot desantu powietrznego na terytorium nieprzyjaciela - z uwzględnieniem przelotu nad terytorium kraju, obszarem działań Frontu oraz terenem nieprzyjaciela;
- osiągnięcie gotowości bojowej i prowadzenie działań bojowych przez desant powietrzny po wylądowaniu;
- zaopatrywanie desantu z powietrza do czasu połączenia się z wojskami nacierającymi od czoła /jeżeli zaopatrywanie to jest przewidywane/.

VIII. DOWODZENIE DESANTAMI POWIETRZNYMI

Dowodzenie wojskami desantów powietrznych obejmuje:

- utrzymanie stałej gotowości bojowej i wysokiego poziomu moralno-politycznego tych wojsk;
- zachowanie tajemnicy przygotowania wojsk do desantowania i prowadzenia działań bojowych na tyłach nieprzyjaciela w celu osiągnięcia zaskoczenia;
- terminowe stawianie zadań bojowych dowódcom desantów powietrznych, a wewnątrz desantów - dowódcom oddziałów i pododdziałów;
- organizację i utrzymanie ciągłego współdziałania oraz łączności;
- zabezpieczenia działań bojowych desantów powietrznych;
- kontrolę wykonywania wydawanych rozkazów i zarządzeń.

Specyfika dowodzenia desantami powietrznymi polega na tym, że dostają się one na pole walki drogą skomplikowanego manewru powietrznego oraz prowadzą działania bojowe na tyłach nieprzyjaciela - przy znacznych odległościach od pozostałych sił wojsk lądowych i w warunkach częstych zmian sytuacji taktyczno-operacyjnych. Dowodzenie desantami powietrznymi odznacza się skomplikowanym sposobem wspierania ich walki przez lotnictwo, wojska rakietowe i artylerię. Ze względu na wymienione cechy, dowodzenie to musi być ciągłe, stanowcze i giętkie.

Sprawne dowodzenie desantami powietrznymi zarówno w rejonach wyjściowych, w czasie przelotu, jak i w rejonach działań bojowych zależy od właściwego i dobrze zorganizowanego systemu dowodzenia. Przy organizacji tego systemu należy uwzględnić następujące zasady:

- dowódcy organizujący desant powietrzny powinni mieć zapewnione warunki ciągłego dowodzenia wojskami desantu przez cały okres działań powietrznodesantowych, wykorzystując do tego celu system łączności armii lotniczej /w rejonie wyjściowym do desantowania i na trasie przelotu/ oraz specjalnie organizowane kierunki radiowe po wylądowaniu;
- dowódcy armii lotniczej, wojsk rakietowych i artylerii oraz w niektórych wypadkach dowódca desantu morskiego i

marynarki wojennej utrzymują łączność z dowódcą powietrznego desantu operacyjnego poprzez swoich przedstawicieli znajdujących się na SD desantu;

- dowódca armii, a szczególnie dowódcy dywizji zmechanizowanych organizujący taktyczne desanty powietrzne powinni mieć zapewnione warunki dowodzenia przez wykorzystanie specjalnie organizowanych kierunków łączności radiowej oraz przez oficerów naprowadzania lotnictwa na cele lądujących w każdym wypadku z desantem taktycznym;
- w rejonie wyjściowym dowódcy desantu i ich sztaby rozmieszczają się przy SD dowódców lotnictwa transportowego, wykorzystując do dowodzenia podległymi oddziałami i pododdziałami lotniskową sieć łączności;
- w czasie przelotu desantu powietrznego należy organizować dwa zespoły dowodzenia pod kierownictwem dowódcy i szefa sztabu, oba zespoły lecą w różnych samolotach /śmigłowcach/;
- w czasie przelotu, dowodzenie wojskami desantu przejmuje dowódca lotnictwa transportowego /dowódca pułku śmigłowców/ z tym, że wszystkie decyzje dotyczące lądowania uzgadnia z dowódcą desantu; w tym okresie wykorzystuje się łączność radiową samolotów /śmigłowców/;
- dowódcy pododdziałów i oddziałów desantu przejmują dowodzenie z chwilą wylądowania; w tym okresie następuje również rozwinięcie całego systemu dowodzenia desantem powietrznym;
- SD desantu powietrznego w rejonie działań bojowych rozwija się w pobliżu zasadniczego zgrupowania wojsk.

Podstawą dowodzenia wojskami desantów powietrznych jest decyzja dowódców organizujących te desanty.

Elementem składowym systemu dowodzenia w działaniach powietrznodesantowych jest nawiązanie i utrzymanie współdziałania wojsk desantu z innymi rodzajami wojsk zabezpieczającymi ich działanie oraz z wojskami rozwijającymi natarcie na kierunku lądowania desantu.

Podstawowym środkiem zapewniającym dowodzenie i współdziałanie desantu powietrznego w rejonie wyjściowym będzie łączność przewodowa, natomiast w czasie przelotu oraz w rejonie działań bojowych - łączność radiowa.

Łączność radiową dowodzenia i współdziałania operacyjnego desantu powietrznego zapewnia się w sieciach i na kierunkach radiowych dowódcy, sztabu i kwatermistrzostwa Frontu /armii, dywizji/. Na punktach dowodzenia desantów powietrznych w powyższych sieciach i na kierunkach pracują:

- w desantach operacyjnych - radiostacje R-350-M;

- w desantach taktycznych - radiostacje R-105-PM.

Wzajemną wymianę informacji w sieciach i na kierunkach radiowych należy prowadzić w czasie wyznaczonych seansów pracy /każdy seans po 30 minut/. W celu odbioru od desantów powietrznych szczególnie ważnych informacji na SD dowódców organizujących desanty wyznacza się dyżurny kierunek nasłuchu.

Zakończenie

Desanty powietrzne wypełniają lukę powstającą między zasięgiem broni jądrowej, z jednej strony, a możliwością szybkiego wykorzystania rezultatów jej uderzeń z drugiej. Są one więc elementem radykalnie zwiększającym manewrowość wojsk lądowych. Wojskami najbardziej przygotowanymi do wykonywania desantów powietrznych są wojska powietrznodesantowe. Mimo to do wykonywania desantów powietrznych można i należy wykorzystywać oddziały wojsk zmechanizowanych. Domeną wojsk zmechanizowanych powinny być taktyczne desanty śmigłowcowe. Desanty powietrzne w operacjach zaczepnych powinny stanowić czołowy rzut operacyjnego ugrupowania wojsk.

Działania bojowe desantu powietrznego, szczególnie operacyjnego, obejmą duży obszar, cechowała je będzie znaczna manewrowość oddziałów, często na odległość dziesiątków kilometrów, przy aktywnym przeciwdziałaniu nieprzyjaciela.

Użycie powietrznego desantu operacyjnego planować będzie Front, natomiast armia z zasady planować będzie wykonanie taktycznych desantów powietrznych.

W związku z coraz powszechniejszym stosowaniem desantów powietrznych dowodzenie nimi może się w przyszłości stać udziałem każdego dowódcy wojsk lądowych.

OPRACOWAŁ

SPRAWDZIŁ

ADIUNKT KATEDY TO i SZT.OPER.

Grzo KIEROWNIK TAKTYCZNY III KURS

ppłk dypl. Fr. JANUSZEWSKI

plk dypl. T. SZPAKOWSKI

Odbito 150 egz.

Egz. nr 1-150 bibl. tajna. Wyk. ppłk JANUSZEWSKI Druk. KIL.

Nr. ks. 01621/WW

WYKAZ

literatury o desantach powietrznych

- A. Wojska powietrznodesantowe i poglądy na ich użycie
1. Instrukcja o użyciu wojsk powietrznodesantowych. Wyd. MON, Warszawa 1963 r., bibl.nauk. nr 09971.
 2. Gen.bryg, dr T.Pióro: Operacyjny, kombinowany desant powietrzny w ofensywnych działaniach wojsk Frontu /w warunkach nuklearnego zagrożenia/" - rozprawa doktorska. Wyd. ASG, Rembertów 1966 r., bibl.szkol. nr 08052.
 3. Regulamin Walki Sił Zbrojnych PRL /dywizja-pułk/ - rozdział VII, str.189-211. Wyd. MON, Warszawa 1964 r., bibl.nauk. nr 010965.
 4. Regulamin Walki Wojsk Lądowych - rozdział VI. Wyd. MON, Warszawa 1965 r., bibl.nauk. nr 896.
 5. Płk Bielów: "Wojska powietrznodesantowe i zasady ich użycia w przyszłej wojnie" - tłumaczenie z j.rosyjskiego. Wyd. ASG, Rembertów 1966 r., bibl.szkol.nr 08565.
 6. Analiza możliwości wysadzenia i działania desantów powietrznych współdziałających z desantami morskimi. Wyd. ASG, Rembertów 1963 r., bibl.nauk. nr 010309.
 7. Lotnicze zabezpieczenie działań bojowych DPD. Wyd. ASG, Rembertów 1959 r., bibl.nauk. nr 08578.
 8. Organizacja i praca tyłów DPD - Biuletyn Inform. Sztabu Gen. Wyd, MON, Warszawa 1958 r., bibl.nauk.nr 08264.
 9. Zabezpieczenie działań desantów powietrznych przez lotnictwo myśliwsko-szturmowe - Biuletyn Inform. Sztabu Gen. Wyd. MON, Warszawa 1964 r., bibl.nauk. 010574.
 10. Instrukcja o sposobie wykonywania desantowania z wojskowych samolotów i śmigłowców. Wyd. Dctwa Wojsk Lotn. i OPK, Warszawa 1962 r., bibl.nauk. nr 09421.
 11. Taktyka lotnictwa transportowego. Wyd. Inspektorat Lotnictwa WP, Warszawa 1964 r., bibl.nauk. nr 010904.
 12. Ppłk K. Drażczyk: Wykorzystanie DPD w operacjach zaczepnych - skrypt. Wyd. ASG. Rembertów 1964 r., bibl.nauk. nr 05328.

13. T. Wołoszczuk: Okrążenie w trzecim wymiarze. Wyd. MON, Warszawa 1962 r., bibl.nauk. pP/1102.
14. Mjr W. Stasiak: W sprawie desantów powietrznych. Myśl Wojsk. nr 7/58 r., bibl.nauk. C/76/2.
15. Płk J. Skibiński. Desanty powietrzne w operacji obronnej. Myśl Wojsk. nr 8/58 r., bibl.nauk. C/76/2.
16. Płk B. Chocha: O rozwoju wojsk powietrznodesantowych. Myśl Wojsk. nr 7/58 r., bibl.nauk. nr C/76/2.
17. Płk J. Błagowieszczęński: O perspektywach użycia wojsk powietrznodesantowych. Myśl Wojsk. nr 12/58 r., bibl.nauk. nr C/76/2,
18. Ppłk W. Kisiel. W sprawie użycia desantów powietrznych w morskich operacjach desantowych. Myśl Wojsk. nr 2/59 r., bibl.nauk. nr C/76/1.
19. Kpt. Z. Skoczylas: O roli wojsk powietrznodesantowych we współczesnych warunkach. Myśl Wojsk. nr 2/59 r., bibl. nauk. nr C/76/2.
20. Ppłk Sadkowski: Organizacja i praca tyłów DPD podczas wykonywania desantu operacyjnego. Myśl Wojsk. nr 3/59 r., bibl.nauk. C/76/1.
21. O desantach powietrznych /podsumowanie dyskusji/. Myśl Wojsk. nr 4/59 r., bibl.nauk. nr C/76/1.
22. Mjr Gogol: Niektóre zagadnienia inżynierskiego zabezpieczenia desantu powietrznego. Myśl Wojsk nr 11/59 r., bibl.nauk. nr C/76/2.
23. Płk K. Kopeć: O organizacji i pracy tyłów wojsk powietrznodesantowych. Myśl Wojsk. nr 5/60 r., bibl.nauk. nr C/76/1.
24. Płk M. Kaczyński: Jeszcze o tyłach związku powietrznodesantowego. Myśl Wojsk. nr 1/61 r., bibl.nauk. C/76/1.
25. Płk. K. Szewczyk: Kombinowane działania desantowe. Myśl Wojsk. nr 4/62 r., bibl.nauk. nr C/76/1.
26. Ppłk Cz. Kurowski.: Użycie desantów powietrznych w działaniach zaczepnych początkowego okresu wojny. Myśl Wojsk. nr 6/62 r., bibl.nauk. nr C/76/1.
27. Płk J. Bauman: Inżynierskie zabezpieczenie działań wojsk powietrznodesantowych. Myśl Wojsk. nr 11/62 r., bibl. nauk. nr C/76/2.

28. Mjr W. Kryształowicz: Uwagi o planowaniu działań powietrznodesantowych. Myśl Wojsk. nr 2/63 r., bibl. nauk. nr C/76/1.
29. Strategiczne działania powietrznodesantowe. Myśl Wojsk. nr 7/63 r., bibl.nauk. nr C/76/2.
30. Ppłk A.Gawryszewski: Z doświadczeń wykorzystania wojsk powietrznodesantowych, Myśl Wojsk. nr 10/66 r., bibl. nauk. nr C/76/2.
31. Płk W...Feryniec. Uwagi o ogniowym zabezpieczeniu desantowania DFD. Myśl Wojsk /tajna/ nr 1/62 r., bibl.nauk. nr 09863.
32. Ppłk K. Drażczyk: Niektóre zagadnienia wykorzystania wojsk powietrznodesantowych w operacjach zaczepnych. Myśl Wojsk. /tajna/ nr 3/62 r., bibl.nauk. nr 09585.
33. Płk. B. Chocha: Działanie kompanii szturmowej w składzie desantu spadochronowego. Dodatek do Przeglądu Wojsk. nr 6/61 r., bibl.nauk. nr P/203.
34. Ppłk H. Sobkiewicz. Opanowanie przez desant powietrzny przyczółka na przeszkodzie wodnej. Przegląd Wojsk. Ląd. nr 9/62 r., bibl.nauk nr C/121.
35. Ppłk J. Siwicki: ^{od}Podziały artylerii wojsk powietrznodesantowych w walce z desantem powietrznym npla. Przegląd Wojsk Lądowych nr 9/62 r., bibl.nauk. nr C/121.
36. Wojska spadochronowo-desantowe na tle ostatniej wojny. Bellona nr 1-3/47 r., bibl.nauk. nr C/18.
37. Gen. bryg. B. Chocha: Desanty powietrzne i wojska powietrznodesantowe. Żołnierz Wolności nr 79-80/62 r.
38. Gen.bryg. G.P. Lisow: Niektoryje woprosy podgotowki i obiezpieczeniija wozdusznych diesantow. Wojennaja Myśl nr 9/56 r., bibl.nauk. nr C/240.
39. W. Konsulow: Rozwitije i ispolzowanije wozdusznych diesantow. Wojennaja Myśl nr 3/60 r., bibl.nauk. nr C/240.
40. K.Suworow. Samoloty wychodiat w rejon diesantirowanija. Awiacija i Kosmonawtika nr 3/62 r., bibl.nauk.nr C/12.
41. Płk T.Wołoszczuk. Desanty powietrzne w operacji zaczepnej. Myśl Wojsk. nr 8/57 r., bibl.nauk.nr C/76/2.

42. Samojlenko: Niektóre tendencje rozwoju wojsk powietrzno-desantowych. Wyd. ASG, Rembertów 1962 r., bibl.nauk. nr C/8112.
43. G.P. Sofronow: Wozdusznyje diesanty wo wtoraj mirowej wojnie. Wyd. MO ZSRR, Moskwa 1962 r., bibl.nauk.nr 13277.
44. Tymczasowa instrukcja o sposobie wykonywania desantów z wojskowych samolotów transportowych. Wyd. MON, Warszawa 1965 r., bibl.nauk. nr 011448.
45. Ppłk H. Sobkiewicz. Przejścia ppd do działań dywersyjnych. Zeszyt Taktyczny nr 15. Wyd. ASG, Rembertów 1966 r., bibl.nauk. nr 011811.
46. G.P. Lisow: Swozducha w boj. Wyd. Wojenizdat, Moskwa 1961 r., bibl.nauk. P/1218.

B. Taktyczne desanty śmigłowcowe

1. Instrukcja o użyciu, działaniu i szkoleniu taktycznych desantów powietrznych na śmigłowcach. Wyd. MON, Warszawa 1959 r., bibl. nauk. nr 08603.
2. Ppłk F. Januszewski: Desantowanie batalionu zmechanizowanego na śmigłowcach - Zeszyt Taktyczny nr 13 i 15. Wyd. ASG, Rembertów 1966 r., bibl.nauk. nr 011211 i 011743.
3. N. Krypkin: Taktyczne desanty powietrzne - tłumaczenie z j. rosyjskiego. Wyd. ASG, Rembertów 1958 r., bibl.nauk. nr C/8112.
4. Mjr J. Mercik: Działania desantowe przy użyciu śmigłowców. Myśl Wojsk. nr 7/59 r., bibl.nauk, nr C/76/2.
5. Płk T. Cynkin: Śmigłowce i ich wykorzystanie we współczesnej walce. Myśl Wojsk. nr 8/61 r., bibl.nauk.nr C/76/2.
6. Mjr Z. Bochenek: Dotychczasowe wyniki i perspektywy użycia śmigłowców w działaniach bojowych, Myśl Wojsk. nr 10/61 r. bibl.nauk. nr C/76/2.
7. Płk T. Wołoszczuk: Rozwój poglądów na użycie desantów powietrznych oraz problemy stosowania taktycznych desantów powietrznych. Myśl Wojsk. nr 1/62 r., bibl.nauk.nr C/76/1.
8. Ppłk J. Mercik: Użycie taktycznych desantów śmigłowcowych w działaniach zaczepnych. Myśl Wojsk. nr 10/64 r., bibl. nauk. nr C/76/2.
9. Kpt. Juchimiuk: Lotnicze zabezpieczenie działań taktycznych desantów śmigłowcowych. Myśl Wojsk. nr 9/65 r., bibl.nauk. nr C/76/2.

10. L. Sulima: Artyleryjskie zabezpieczenie działań taktycznych desantów śmigłowcowych. Przegląd Wojsk Ląd. nr 2/62 r., bibl. nauk. nr C/121.
 11. Mjr Banasiak: Obrona przeciwlotnicza taktycznych desantów powietrznych. Przegląd Wojsk. Ląd. nr 12/65 r., bibl.nauk. nr 6/121.
 12. Batalion piechoty zmotoryzowanej jako desant śmigłowcowy. Dodatek do Przeglądu Wojsk. Ląd. nr 8/63 r., bibl. nauk. nr P/1242.
 13. Taktyczne desanty powietrzne. Wojennyj Wiestnik nr 1/64 r., bibl.nauk. nr C/188.
 14. M. Sadykiewicz: Kawaleria powietrzna. Wyd. MON, Warszawa 1963 r., bibl.nauk. nr P/1096.
- C. Wojska powietrznodesantowe i zasady ich użycia wg poglądów państw zachodnich
1. Regulamin polowy sił lądowych Stanów Zjednoczonych - operacja powietrznodesantowa, FM57-30 z 1959 r., Wyd. II Zarząd Sztabu Gen., 1963 r., bibl.nauk. nr P/1335.
 2. Regulamin polowy sił lądowych Stanów Zjednoczonych - siły lądowe w operacjach powietrznodesantowych, FM57-10 z 1963 r., Wyd. II Zarząd Sztabu Gen., 1964 r., bibl.nauk. nr PF/10364.
 3. Organizacja i prowadzenie operacji powietrznodesantowych. Wyd. II Zarząd Sztabu Gen., 1960 r., bibl.nauk.nr 08903.
 4. Vademecum operacyjno-taktyczne o armiach obcych. Wyd. II Zarząd Sztabu Gen., 1962 r., bibl.nauk. nr 09626.
 5. Krótki informator o siłach zbrojnych Stanów Zjednoczonych. Wyd. II Zarząd Sztabu Gen., 1965 r., bibl.nauk.nr 011069.
 6. Informator o siłach zbrojnych Wielkiej Brytanii. Wyd. II Zarząd Sztabu Gen., 1966 r., bibl.nauk, 011572.
 7. Mjr J. Czarnacki: Zasady organizacji i prowadzenia działań powietrznodesantowych wg poglądów amerykańskich - brytyjskich. Wyd. ASG, Rembertów 1965 r., bibl.nauk.nr 04500.
 8. Ćwiczenie brytyjskiej grupy brygadowej pod kryptonimem "Red Banner". Wyd. Zarząd II Sztabu Gen, 1960 r. bibl. nauk. 08551.
 9. Manewry i ćwiczenia sił zbrojnych NATO i Stanów Zjednoczonych w latach 1959-60. Wyd. Zarząd II Sztabu Gen. 1961r. bibl. nauk. nr 09120.

10. A. Howe: Whimanije paraszutisty - tłumaczenie z j. angielskiego. Wyd. Izd. Inostr. Litieratury, Moskwa 1957 r., bibl.nauk nr 8909.
11. A.D. Michajłow: Wozdusznyje diesanty. Wyd. Wojenizdat. MO ZSRR, Moskwa 1960 r., bibl.nauk. nr P/1198.
12. Niektóre zagadnienia użycia wojsk powietrznodesantowych. Stanów Zjednoczonych. Biuletyn Inform. MCN nr 4/31/1957 r., bibl.nauk. nr 07875.
13. Desanty w Normandii. Przegląd Inform. ASG nr 4/58 r., bibl.nauk. nr C/8112.
14. DPD typu "Pentomic" Przegląd Inform. ASG nr 6/58 r., bibl.nauk. nr C/8112.
15. M. James Gavin: Operacja armii powietrznodesantowej we wrześniu 1944 r. - tłumaczenie z j. angielskiego. Przegląd Inform. ASG nr 11/58 r., bibl.nauk. nr C/8112.
16. Egon Pollier: Działania powietrznodesantowe obecnie i w przyszłości - tłumaczenie z j. angielskiego. Przegląd Inform. ASG nr 11/58 r., bibl.nauk. nr C/8112.
17. Wojska powietrznodesantowe w wojnie atomowej. Wojsk. Przegląd Zagran, nr 1/59 r., bibl.nauk. nr C/200.
18. Desant powietrzny i wpływ broni atomowej na jego powodzenie. Wojsk. Przegląd Zagran. nr 4/60 r., bibl.nauk. nr C/200.
19. J.M. Stephens: Uwagi na temat użycia jednostek powietrznodesantowych i jednostek przystosowanych do transportu powietrznego - tłumaczenie z j. angielskiego, Wojsk. Przegląd Zagran. nr 5/61 r., bibl.nauk. nr C/200.
20. W.C. Wood: Wozduszno-diesantnaja diwizja. Wojennyj Żarubieżnik nr 10/61 r., bibl.nauk. nr C/244.
21. O użyciu wojsk powietrznodesantowych Stanów Zjednoczonych. Wojsk. Przegląd Zagran. nr 2/62 r., bibl.nauk. nr C/200.
22. Strategiczne siły interwencyjne Stanów Zjednoczonych Wojsk. Przegląd Zagran. nr 5/63 r., bibl.nauk. C/200.
23. F. Krause: Wozduszno-diesantnyje opieracje mobilnost w jadiernom wiekie. Wojennyj Żarubieżnik nr 5/60 r., bibl.nauk. nr C/244.

Kor. H.S.

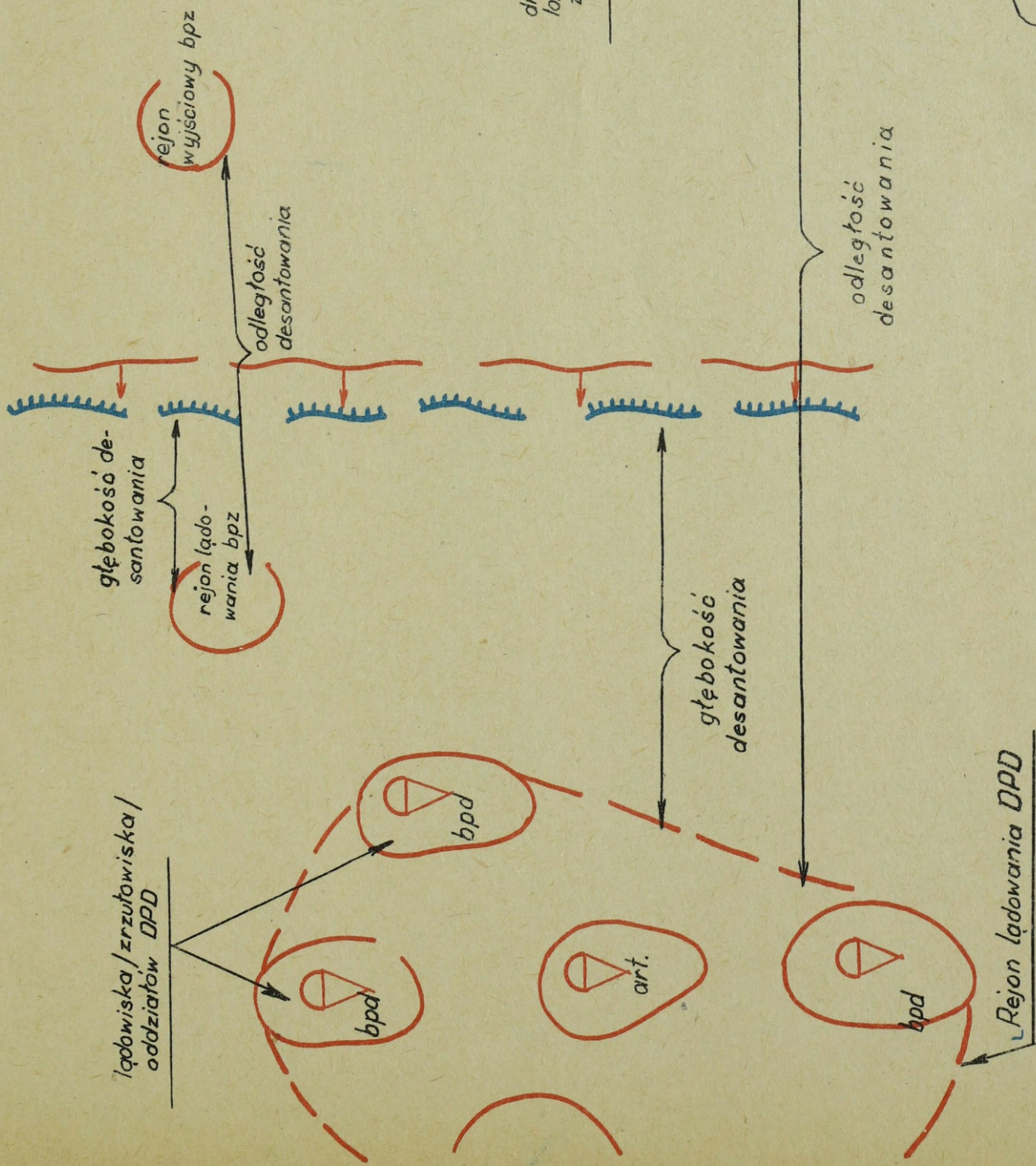
ZESTAWIŁ
ADIUNKT KATEDRY TO I SZTUKI OPER.

ppłk dypl. Fr. JANUSZEWSKI

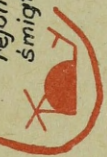
SCHEMAT REJONÓW WYJŚCIOWYCH I LĄDOWANIA ORAZ ODLEGŁOŚCI I GŁĘBOKOŚCI DESANT.

Załącznik Nr 1

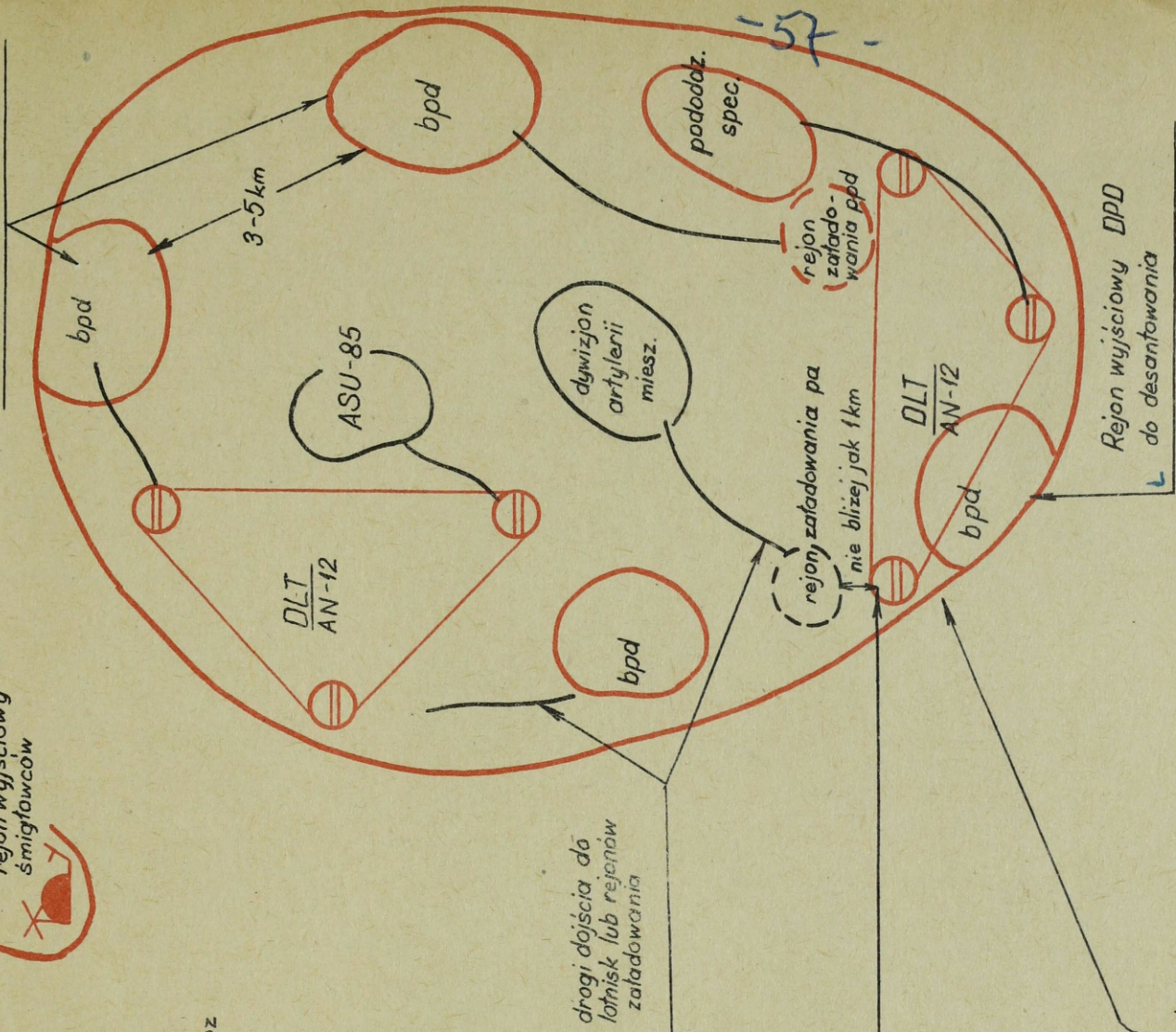
lądowiska / zrzutowiska / oddziałów DPD

rejon wyjściowy śmigłowców

Rejony zesrodkowania oddziałów DPD

drogi dojścia do lotnisk lub rejonów załadowania

odległość desantowania

Odległość desantowania (bez głębokości desantowania)

morze "Z"

wyspa "N"

Wykonano 150 egz.
 egz. nr 1-150 Biblioteka Tajna
 ref. ppłk JANUSZEWSKI
 Ks. Nr 01622/wm.
 rys. Z.L. dn. 10. 6. 67

**DZIAŁANIE DPD W CELU OPANOWANIA WAŻNEGO REJONU I ROZBICIA ZGRUPOWANIA
WOJSK NPLA PO UPRZEDNIM WYKONANIU NA NIE UDERZEŃ JĄDROWYCH (WARIANT)**

Załącznik nr 2
Szkic nr 1

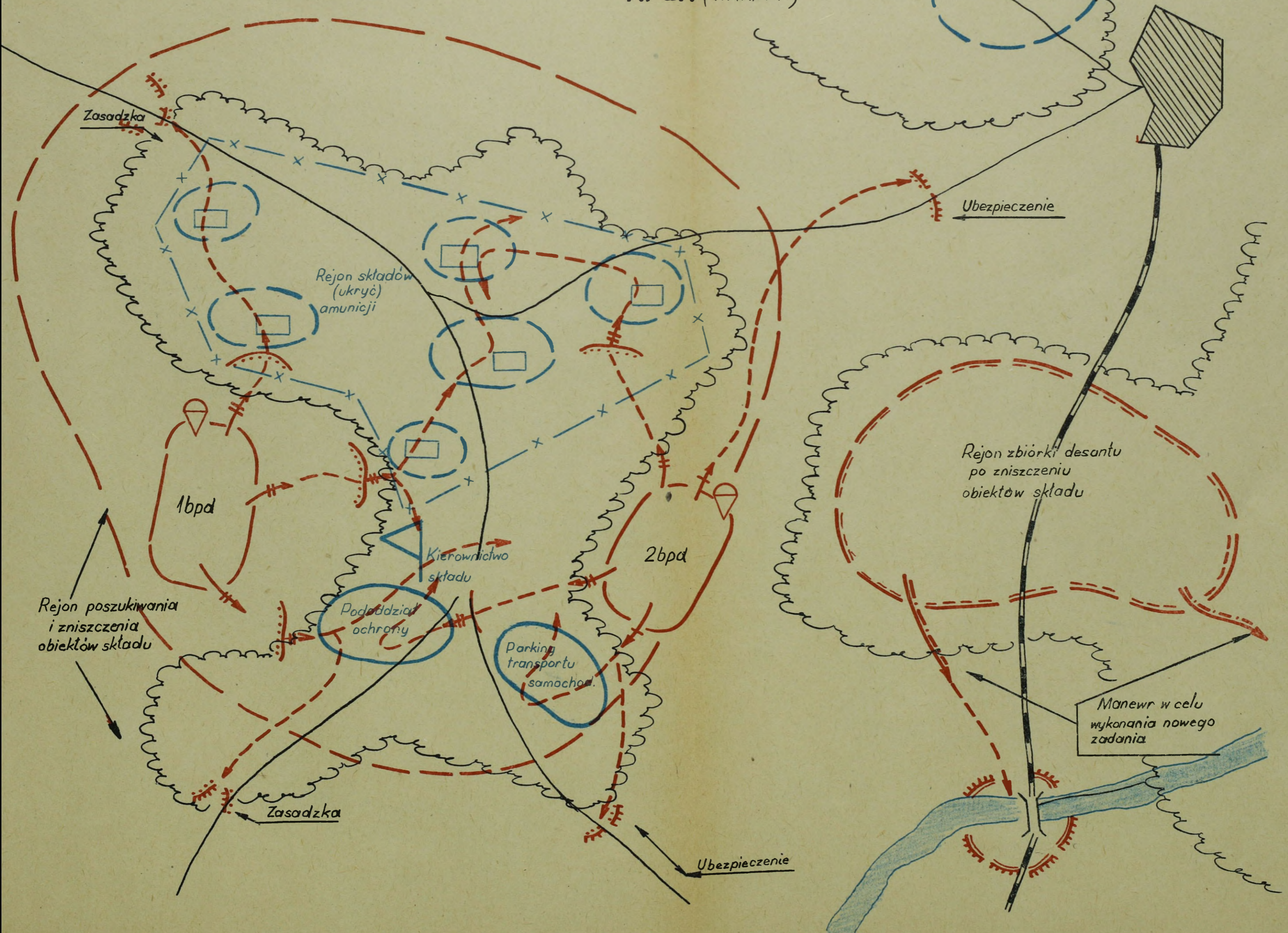
**DZIAŁANIE DPD W CELU OPANOWANIA WAŻNEGO REJONU I ROZBICIA ZGRUPOWANIA
WOJSK NPLA PO UPRZEDNIM WYKONANIU NA NIE UDERZEŃ JĄDROWYCH (WARIANT)**

Załącznik nr 2
Szkic nr 1

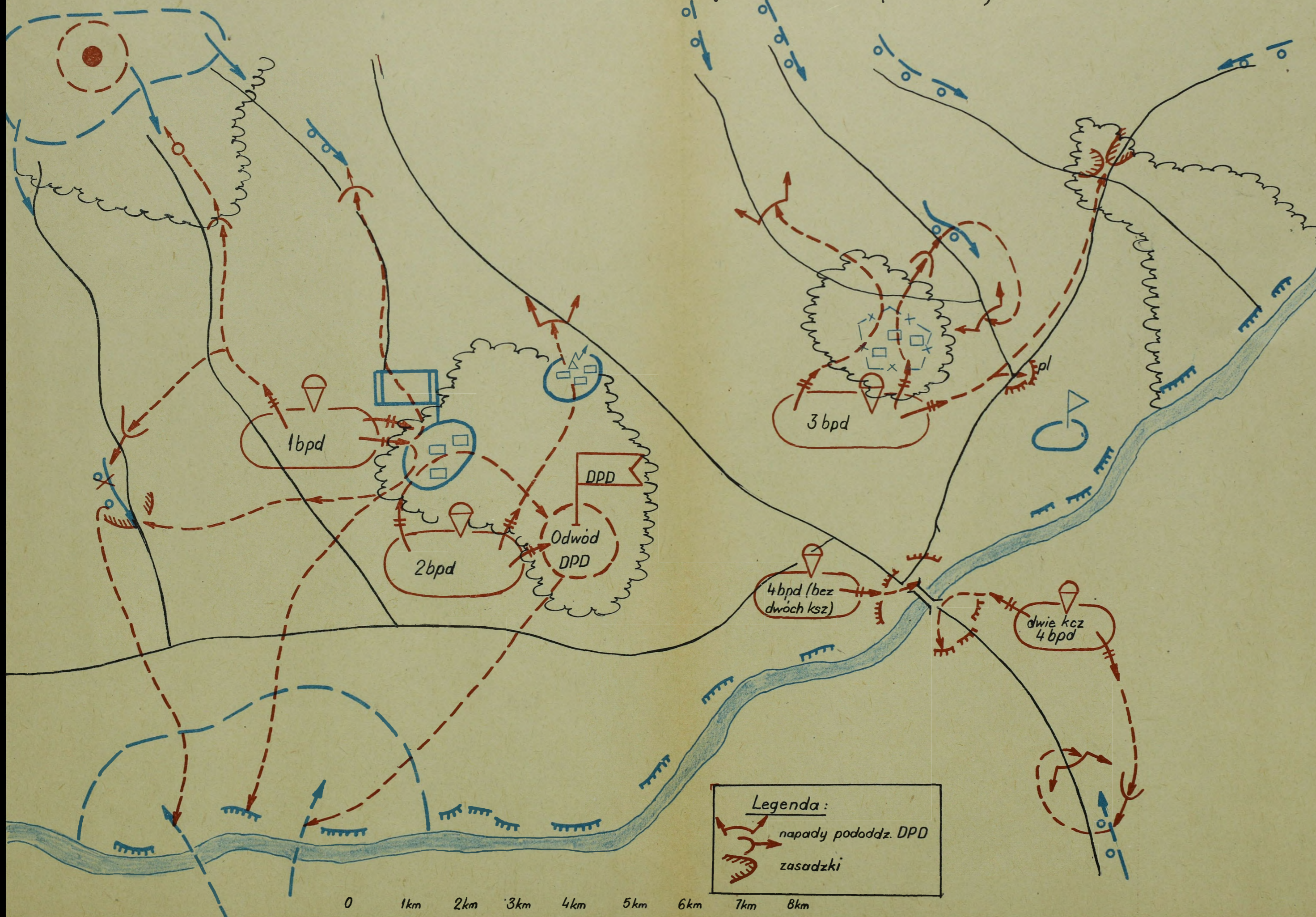
DZIAŁANIE DWÓCH bpd W CELU ZNISZCZENIA SKŁADU AMUNICJI SPECJALNEJ NPLA (WARIANT)

Załącznik nr3
Szkic nr2

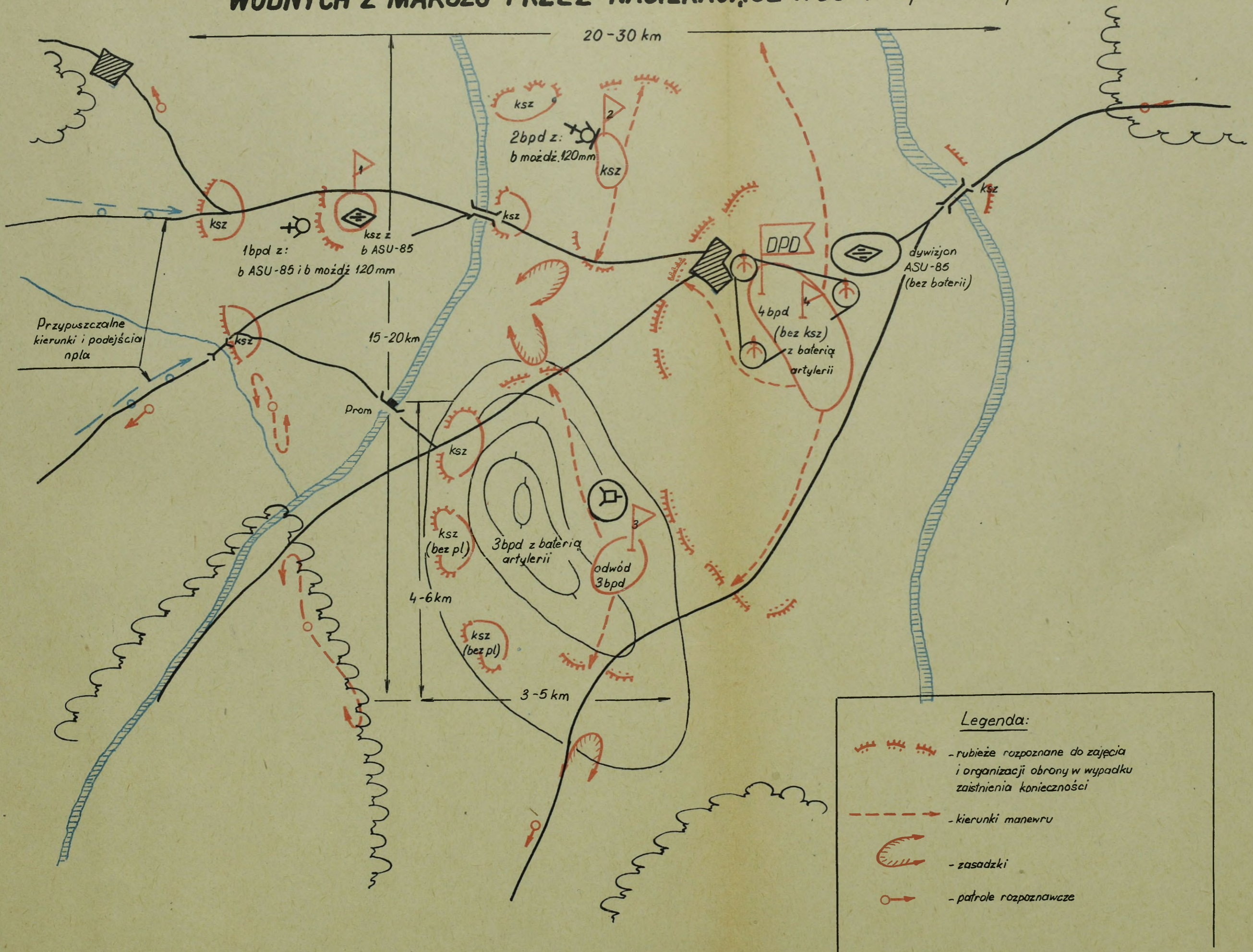
DZIAŁANIE DPD W CELU ZAPEWNIENIA FORSOWANIA Z MARSZU PRZESZKODY WODNEJ PRZEZ NACIERAJĄCE WOJSKA (WARIANT)

Załącznik nr 4
Szkic nr 3

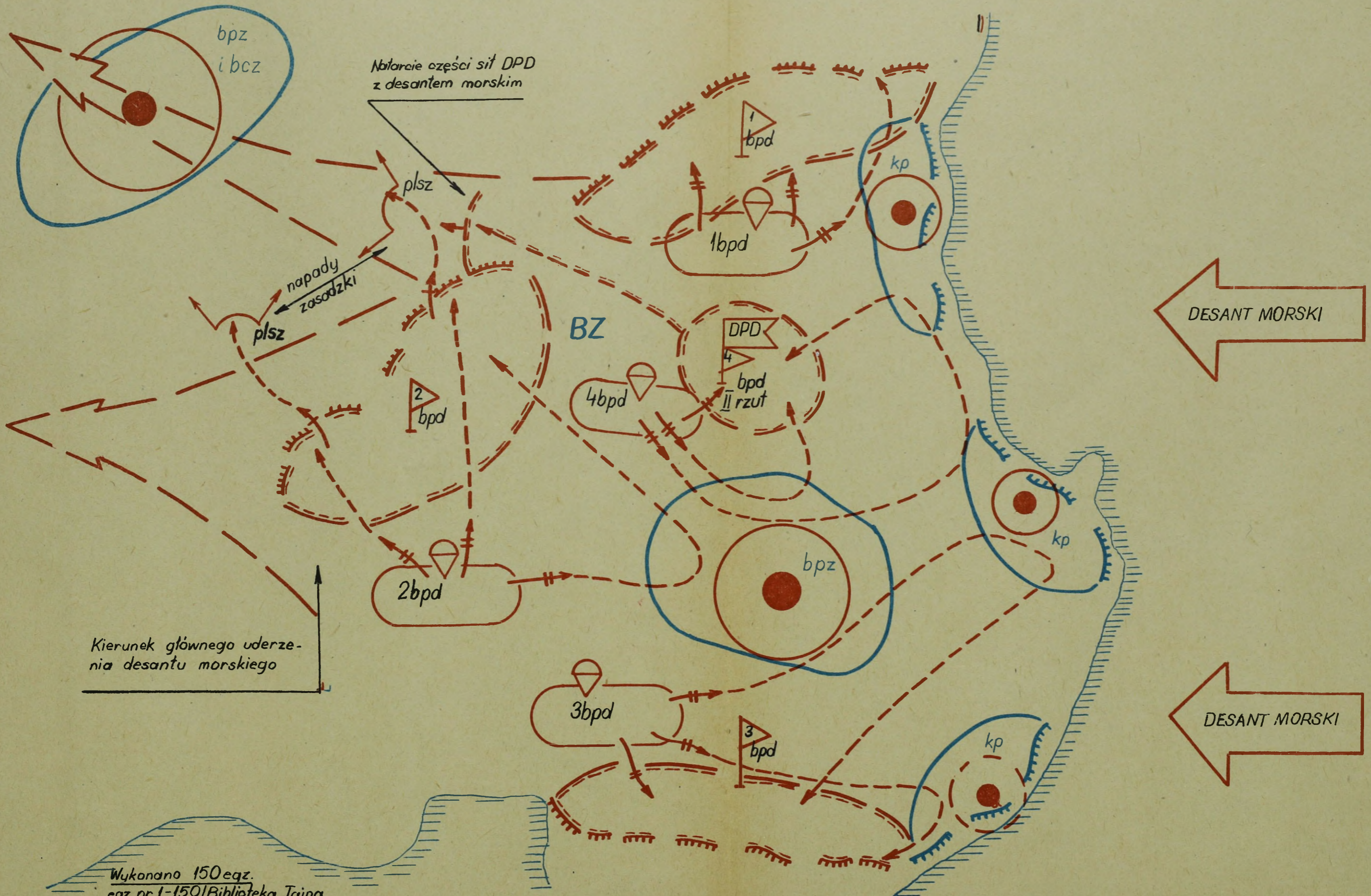
OBRONA DPD W CELU ZAPEWNIENIA WARUNKÓW FORSOWANIA PRZESZKÓD WODNYCH Z MARSZU PRZEZ NACIERAJĄCE WOJSKA /WARIANT/

Załącznik nr 5
Szkic nr 4

DZIAŁANIE DPD W CELU PRZYGOTOWANIA LĄDOWANIA DESANTU MORSKIEGO (WARIANT)

Załącznik Nr 6
Szkic nr 5

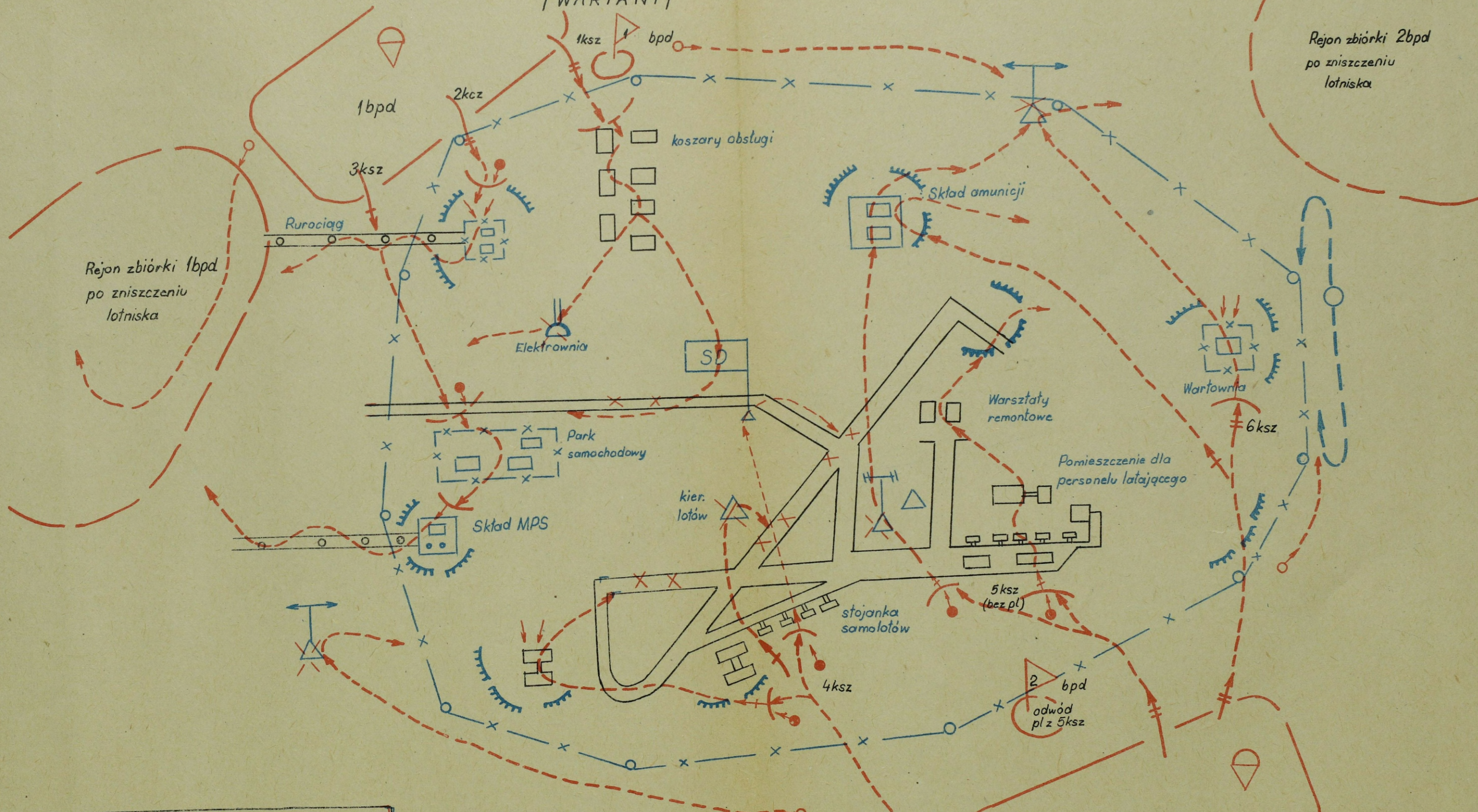

Wykonano 150 egz.
egz. nr 1-150/Biblioteka Tajna
ref. pptk JANUSZEWSKI

DZIAŁANIE DWÓCH bpd W CELU ZNISZCZENIA LOTNISKA NPLA

Załącznik nr 7
Szkic nr 6

/WARIANT/

LEGENDA:

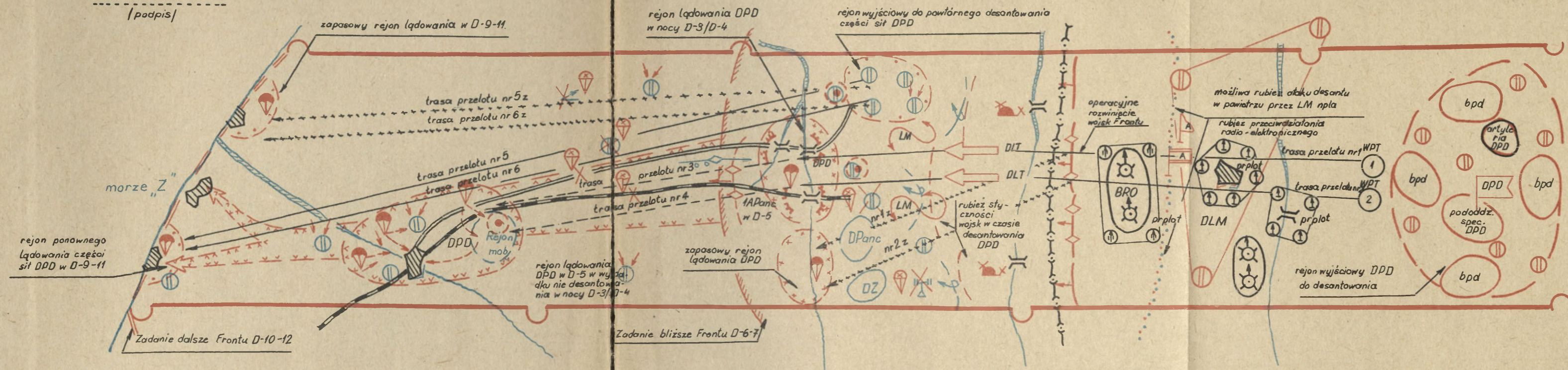
- - grupy zniszczenia
- - patrole rozpoznawcze
- - uderzenia lotnictwa
- - niszczenie pasów startowych

ZATWIERDZAM
DOWÓDCA FRONTU
[podpis]

PLAN UŻYCIA DESANTÓW POWIETRZNYCH W OPERACJI ZACZEPNEJ FRONTU W POCZĄTKOWYM OKRESIE WOJNY

[WARIANT]

WTEKSCIE I TABELACH WYKAZUJE SIĘ:

1. Cele użycia desantu operacyjnego, taktycznego i specjalnego
2. Zadania desantu operacyjnego i desantów specjalnych wysadzanych w pierwszym etapie operacji
3. Przydział śmigłowców dla armii na desanty taktyczne
4. Zadania i limity LM, LMSz i LB na zabezpieczenie desantu operacyjnego
5. Zadania wojsk rakietowych i LB w zakresie użycia broni jądrowej na korzyść desantu operacyjnego
6. Zasadnicze elementy współdziałania desantów z innymi rodzajami wojsk.
7. Sposób i kolejność przygotowania rejonów wyjściowych do desantowania
8. Przebazowanie LT na lotniska załadowawcze i przegrupowanie DPD
9. Materiałowo-techniczne zabezpieczenie desantów
10. Organizacja dowodzenia i łączności
11. Zabezpieczenie polityczne desantowania
12. Terminy gotowości oraz inne zagadnienia wymagające ujęcia.

PLAN DESANTOWANIA

desantowany oddział	Skład LT i numeracja	Lotnisko startu	Trasa przelotu (lotność i nr)	czas desantowania		zrzut lub lądowanie	Lądowisko (lotnisko)	Czas powrotu LT	Łączny czas przelotu LM
				start godz. min.	przelot godz. min.				

ZADANIA I LIMITY LOTNICTWA NA ZABEZPIECZENIE DESANTOWANIA I WSPARCIA DZIAŁAŃ DESANTÓW POWIETRZNYCH

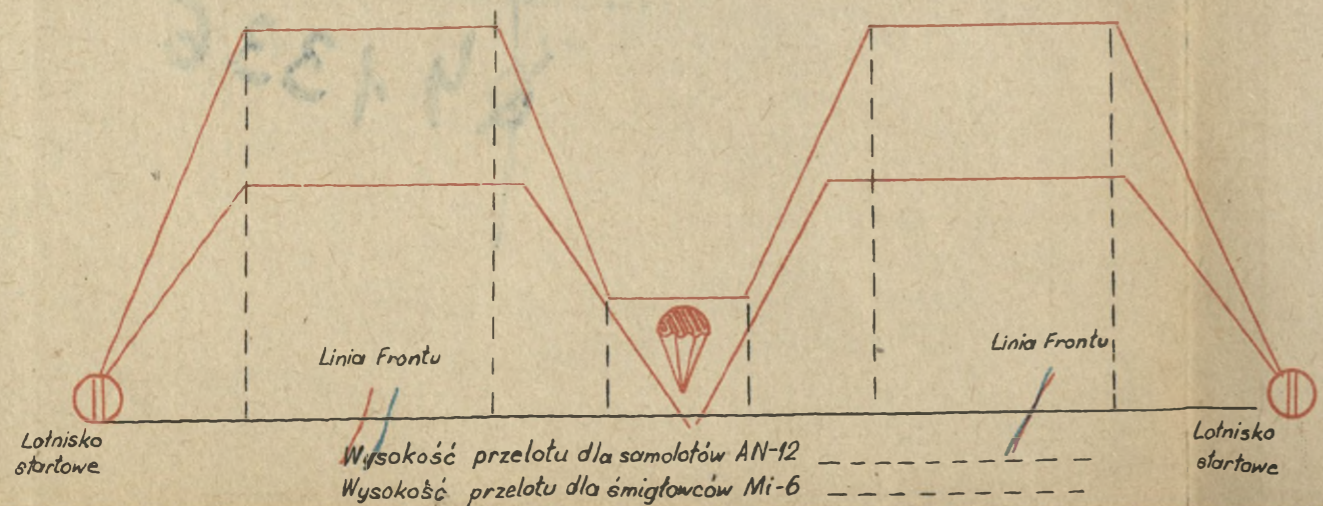
Zadania i obiekty	Rozliczenie sił i środków	Czas wykonania zadania

ZADANIE DPD

mapa 1:50000

PROFIL TRASY PRZELOTU

ZAOPIATRZENIE MATERIAŁOWE DESANTÓW

Wyszczególnienie środków	przeznacza się do desantowania	normy zużycia

LEGENDA:

- trasa przelotu do zasadniczego rejonu lądowania
- - - - - trasa przelotu do zapasowego rejonu lądowania
- 🪂 operacyjny desant powietrzny
- 🚁 taktyczne desanty śmigłowcowe
- 🪂 specjalny desant powietrzny

SZEF WYDZIAŁU (ODDZIAŁU) PLANOWANIA DESANTÓW

[podpis]

SZEF SZTABU FRONTU

[podpis]

